

**Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
v Banskej Bystrici**

OBCE A OCHRANA DREVÍN
Odborno-metodická príručka

Druhé aktualizované vydanie

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky v Banskej Bystrici

OBCE A OCHRANA DREVÍN

Odborno - metodická príručka

Banská Bystrica

© 2003

Autori: Ing. Milan Krištof, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Centrum ochrany prírody a krajiny v Banskej Bystrici, Mgr. Ivana Urbanová, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Spolupráca: RNDr. Ľubica Dzubinová, CSc., RNDr. Anna Jusková, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Vydala Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky ako odbornú-metodickú príručku pre obce

Vydanie: druhé, aktualizované
Náklad: 3300 ks
Rukopis neprešiel jazykovou úpravou.
www.sopsr.sk

Úvod	1
1/ Prehľad právnych predpisov k ochrane drevín	2
2/ Práva a povinnosti obcí po prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce	2
3/ Význam drevín pre životné prostredie človeka a ich uplatnenie	3
4/ Zabezpečovanie ochrany drevín podľa zákona o ochrane prírody	5
4.1. Predmet ochrany drevín	5
4.2. Ciele ochrany drevín	6
4.3. Zákazy na úseku ochrany drevín	6
4.4. Povinnosti vlastníkov (správcov, nájomcov) pozemkov s výskytom drevín	6
4.5. Pôsobnosť obce pri poškodení alebo výskyte nákazy dreviny	7
4.6. Výrub drevín	7
4.6.1. Výrub drevín, na ktorý sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody (obce)	7
4.6.1.1. Vyznačenie stromov určených na výrub	10
4.6.1.2. Povinnosti prepravcov alebo nákupcov dreva	11
4.6.2. Výrub drevín, na ktorý sa nevyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody (obce)	11
4.7. Náhradná výsadba	16
4.8. Evidencia pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu	18
4.9. Protiprávne konanie a štátny dozor	18
4.10. Spoločenská hodnota drevín	19
5/ Umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady	20
6/ Odvolací orgán voči rozhodnutiam obce vydaným na úseku ochrany prírody a krajiny	20
7/ Vyhradenie pôsobností obce okresným úradom vo veciach ochrany drevín	20
8/ Dokumenty starostlivosti o dreviny	21
9/ Spolupráca obcí a organizácie ochrany prírody	22
Prílohy:	
1. Vzor žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny	24
2. Vzory súhlasu na výrub dreviny	26
3. Príklady výpočtu spoločenskej hodnoty drevín	31
4. Územná pôsobnosť a adresár SIŽP, Inšpektorátov životného prostredia, odborov ochrany prírody a krajiny	35
5. Územná pôsobnosť a adresár organizačných útvarov ŠOP SR	36
6. Zoznam použitej a inej odporúčanej literatúry pre problematiku ochrany drevín	40

Úvod

Dňom 1. januára 2002, s výnimkou vybraných ustanovení, nadobudol účinnosť zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky. Podľa ustanovenia § 2 písm. f) na obce prešli aj pôsobnosti na úseku ochrany prírody. V súvislosti so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny ide o výkon štátnej správy vo veciach ochrany drevín.

V súčasnosti problematika ochrany drevín už nie je pre obce novou kompetenciou. Vykonávali ju už v roku 2002, avšak v súvislosti so zákonom NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Okrem toho obce sú v mnohých prípadoch aj vlastníkami pozemkov, na ktorých dreviny rastú, z čoho im vyplýva povinnosť starať sa o ne. Sú tiež povinné viesť evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu vo svojom územnom obvode.

Prvého januára 2003 nadobudol účinnosť nový zákon o ochrane prírody a krajiny, **zákon č. 543/2002 Z. z.**, ktorý priniesol oproti dovtedy platnému zákonu niekoľko zmien. V súvislosti s nimi považujeme za potrebné obce opäť osloviť a ponúknuť im pomoc prostredníctvom tejto odborno-metodickej príručky. Dreviny sú významný biologický materiál s pozitívnym vplyvom na kvalitu životného prostredia. Rozhodovanie o nich si preto bude vyžadovať objektívny a predovšetkým ekologický prístup kompetentných.

Sme presvedčení, že predkladaná príručka bude akceptovateľným zdrojom praktických odporúčení a pomôže obciam pri rozhodovaní na úseku ochrany drevín. Veríme, že naďalej bude v obciach pretrvávať pozitívny záujem o ochranu drevín, tak v urbanizovanej ako aj v poľnohospodárskej krajine.

Súčasne apelujeme na zodpovednosť starostov obcí a primátorov miest, aby svojimi ekologicky orientovanými rozhodnutiami prispeli k pozdvihnutiu environmentálneho povedomia obyvateľov svojich obcí a k presadzovaniu princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Svojím obsahom a rozsahom príručka nenahrádza znalosť príslušných právnych predpisov k ochrane drevín, ale prispieva k ich poznaniu a bližšiemu oboznámeniu sa s nimi.

1/ *Prehľad právnych predpisov k ochrane drevín*

- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (redakčné oznámenie o oprave chýb uvedené v čiastke 48/2003 Z. z.) (ďalej len "zákon o ochrane prírody")
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (redakčné oznámenie o oprave chyby uvedené v čiastke 49/2003 Z. z.) (ďalej len "vykonávacia vyhláška")

2/ *Práva a povinnosti obcí po prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce*

V zmysle § 2 písm. f) zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky na úseku ochrany prírody prešli na obce tieto pôsobnosti:

- vykonávanie štátnej správy v prvom stupni vo veciach ochrany drevín
- ukladanie nevyhnutných opatrení na ozdravenie dreviny vlastníkom (správcom, nájomcom) pozemku, na ktorom drevina rastie, alebo rozhodovanie o jej vyrúbaní
- prijímanie oznámení o výrube drevín z dôvodu hrozby bezprostredného ohrozenia zdravia alebo života človeka, alebo značnej škody na majetku
- zabezpečovanie úloh na úseku náhradnej výsadby

V rozsahu delegovaných pôsobností má obec, ako prenesený výkon štátnej správy, podľa § 69 zákona o ochrane prírody nasledovnú pôsobnosť:

- vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevín v rozsahu ustanovenom týmto zákonom,
- môže uložiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorom drevina rastie, vykonať nevyhnutné opatrenia na jej ozdravenie alebo rozhodnúť o jej vyrúbaní podľa § 47 ods. 2,
- dáva vyjadrenie podľa § 9 ods. 1 písm. m),
- dáva súhlas podľa § 12 písm. c) a § 47 ods. 3,
- prijíma oznámenia podľa § 47 ods. 6 a 7,
- koná podľa § 47 ods. 7,
- vyznačuje dreviny určené na výrub podľa § 47 ods. 8,
- v súhlase na výrub dreviny ukladá vykonanie primeranej náhradnej výsadby, starostlivosti o ňu alebo zaplatenie finančnej náhrady podľa § 48 ods. 1,
- obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability a dokument starostlivosti o dreviny,
- vykonáva štátny dozor vo veciach, v ktorých vykonáva štátnu správu v rozsahu ustanovenom týmto zákonom,
- plní ďalšie úlohy podľa § 47, § 48 ods. 3 a § 59,
- môže vydať všeobecne záväzné nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene.

3/ Význam drevín pre životné prostredie človeka a ich uplatnenie

Dreviny sú významnou zložkou životného prostredia. Plnia v krajine dôležité a nezastupiteľné, predovšetkým ekologické a environmentálne funkcie. Sú základným stavebným prvkom nielen lesov, ale aj jednotlivých formácií rozptýlenej vegetácie v poľnohospodárskej krajine a sadových úprav v sídlach.

Dreviny a ich vegetačné úpravy plnia v prírodnej krajine najmä tieto funkcie:

- **Pôdoochranná funkcia (edafická)** - ochrana pôdy pred vonkajšími deštruktívnymi procesmi, akými sú vodná a veterná erózia (zvetrávanie), snehové lavíny, zosuvy a pod.
- **Hydrická** - vplyv na hospodárenie s vodou, napríklad reguláciu vsakovania atmosferických zrážok a vyrovňovania celkovej bilancie vody v prírode.
- **Klimatická funkcia** - vplyv na mikroklimu prostredia, napríklad znižovaním výparu z pôdy, znižovaním transpirácie, zvyšovaním relatívnej vzdušnej vlhkosti, zvyšovaním kondenzácie vodných pár, zmierňovaním teplotných extrémov, priaznivým pôsobením na prúdenie vzduchu, zachytávaním prachu a pod.
- **Biotická** - zachovanie rozmanitosti rastlín, živočíchov, mikroorganizmov a vytvorenie podmienok pre ich existenciu vhodnými vegetačnými úpravami a formáciami.
- **Krajnotvorná a estetická** - dotvorenie krajinného prostredia vhodnými vegetačnými úpravami s uplatnením stanovištné vhodných a esteticky pôsobivých drevín.
- **Rekreačná a liečebná** - umožňujúca aktívny oddych a turistiku s využitím liečivého účinku drevín.

V urbanizovanom prostredí sídiel vystupujú do popredia z kategórie prírodných funkcií najmä klimatická, fytoľogická a zoobiotická, z kategórie antropických funkcií dominantne celá skupina sociálnych funkcií. Vychádzajúc z tejto skutočnosti, pre podmienky urbanizovanej krajiny sa rozlišujú nasledovné funkcie drevín a ich vegetačných úprav:

- **Renaturalizačná (sprírodňovacia) funkcia** - je významná z hľadiska posilňovania prírodných prvkov v osídlenej krajine. V priamom účinku ide o ochranu pôdy pred eróziou, rozšírenie a posilnenie druhovej skladby flóry a fauny.
- **Melioračná (zlepšovacia) funkcia** - dreviny svojou transpiračnou činnosťou spôsobujú úpravu vlhkosti pôdy a úpravu vlhkostných pomerov ovzdušia. Svojím priestorovým objemom a asimilačnou biomasou (zelené listy) aktívne upravujú ďalšie prvky klímy, ako je teplota, slnečné žiarenie, prúdenie vzduchu. Okrem toho upravujú pôdne pomery z hľadiska zvyšovania biotickej aktivity pôdy.
- **Asanačná (ozdravovacia) funkcia** - charakterizuje podiel drevín na zlepšovaní hygienických pomerov ovzdušia najmä produkciou kyslíka, absorpciou a následnou detoxikáciou znečisťujúcich látok.
- **Izolačná (ochranná) funkcia** - sa posudzuje z hľadiska ochrany pred škodlivými látkami (plynnými, tuhými a aerosolovými), hlukom, vetrom,

žiarením a pod. Tieto vlastností funkčných celkov drevinovej výsadby možno osobitne využiť pri ozeleňovaní výrobných objektov a zariadení lokalizovaných v sídlach a v poľnohospodárskej krajine, ako aj pri tvorbe líniovej výsadby (vetrolamy) v krajine.

- **Architektonicko-estetická funkcia** - hodnotí sa využívaním drevín na kompozično-priestorové dotváranie estetického, kultúrneho a zdravotne zodpovedajúceho obytného, výrobného a rekreačného prostredia urbanizovanej krajiny. V rámci tejto funkcie drevín sa uplatňuje ich účinok kompozično-výtvarný, estetický, rozčleňujúci, maskovací a pod.
- **Sociálna (spoločenská) funkcia** - zahŕňa v sebe široký súbor vplyvov a účinkov na človeka a jeho spoločnosť. Prostredníctvom drevín možno vytvárať prostredie, ktoré má zodpovedajúcu kultúrno-výchovnú, poznávaciu a estetickú hodnotu. Výsadba drevín teda podmieňa niektoré sociálne javy alebo pre ne vytvára priaznivé predpoklady, čo je v sídelných podmienkach veľmi významné.
- **Psychologická funkcia** - vysvetľuje sa komplexným pôsobením a účinným vplyvom na psychiku človeka. Dominantným javom je pociťovanie zdravotne nezávadného, hygienického prostredia, vnímanie jeho priestorovej kompozície, výtvarno-umeleckej hodnoty, farebnosti a celkovej kultúrnosti jeho stvárnenia. Psychologické vplyvy drevín sa nepriamo využívajú aj v rekreačnom a liečebno-rehabilitačnom procese.

Dreviny pre účely ich výsadby v krajine delíme do 5 kategórií (podľa Machovca, 1982)

- **Základné alebo kostrové (hlavné)** - vytvárajú základ alebo kostru krajinárskych a sadovníckych úprav. Tvoria ich prioritne autochtónne stromové druhy (**autochtónny** - pôvodný domáci druh, vzniknutý na mieste svojho terajšieho výskytu) odpovedajúce stanovištným podmienkam, dlhoveké s mohutným vzrastom, odolné voči biotickým a abiotickým škodlivým činiteľom (napr. buk, dub, smrek, jedľa, javor, lipa, jaseň).
- **Doplnkové dreviny** - svojimi biologicko-rastovými vlastnosťami dopĺňajú základné dreviny. Sú to najčastejšie dreviny domáce z okrajových pásiem, alebo priebežných pásiem ekologických radov, resp. lesných vegetačných stupňov, menšieho vzrastu, krátkoveké. Môžu byť domáce alebo cudzokrajné (napr. jarabina, breza, brest, hrab, smrekovec, tis a pod.)
- **Výplňové dreviny** - slúžia k rýchlemu vyplneniu priestoru, sú krátkoveké, dobre alebo čiastočne prispôsobivé podmienkam prostredia, majú rýchly rast a dobrú reprodukciu (napr. topole, vrbý, breza, jelša a pod.)
- **Podrastové dreviny** - sú podobné drevinám výplňovým, navyiac sú schopné existovať v spodných zatienených priestoroch porastov. Sú domáce alebo cudzokrajné s priemernou dlhovekosťou a odolnosťou voči zmeneným podmienkam prostredia. Sú to vysoké kry alebo nízke stromy (napr. rešetliak, trnka, lieska, zob vtáci, kalina a pod.)
- **Kroviny** - používajú sa pre výrazné a nápadité biologické vlastnosti ako je tvar, veľkosť a farba listov, kvetov, plodov. Domáce alebo cudzokrajné, solitéry, skupiny alebo súvislé porasty (napr. drieň, skalník, ruže, tavolníky a pod.).

4/ Zabezpečovanie ochrany drevín podľa zákona o ochrane prírody

4.1. Predmet ochrany drevín

Ochrana drevín podľa tretej hlavy zákona o ochrane prírody sa vzťahuje na dreviny rastúce mimo lesa.

Drevinou rastúcou mimo lesa je strom alebo ker vrátane jeho koreňovej sústavy rastúci jednotlivito alebo v skupinách **mimo lesného pôdneho fondu** (ďalej len "drevina") - [§ 2 ods. 2 písm. m) zákona o ochrane prírody].

Za strom sa považuje drevina s diferencovanou stonkou, v dolnej časti vytvárajúcou priamy, nerozkonárený kmeň, ktorý v hornej časti prechádza do rozkonárenej koruny (§ 36 ods. 2 druhá veta vykonávacej vyhlášky).

Za ker sa považuje drevina s rozkonárenou stonkou spravidla už od bázy a **za krovitý porast** sa považuje taká skupina krov, pri ktorej viac ako 50 % jednotlivých krov sa vzájomne korunami dotýkajú alebo spon medzi jednotlivými krami je menší ako 2 m (§ 36 ods. 5 tretia veta vykonávacej vyhlášky).

Lesný pôdny fond tvoria pozemky, ktoré sú trvalo určené na plnenie funkcií lesov (ďalej len "lesné pozemky") (§ 2 ods. 1 zákona č.61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov). Lesnými pozemkami sú:

- pozemky porastené lesnými drevinami, ktoré slúžia na plnenie funkcií lesov (ďalej len "lesné porasty"), a pozemky, na ktorých boli lesné porasty dočasne odstránené s cieľom ich obnoviť alebo s cieľom zriadiť lesné škôlky, prípadne lesné semenové plantáže,
- pozemky bez lesných porastov, ktoré slúžia lesnému hospodárstvu a sú pre ne nepostrádateľné (rozdeľovacie priesečky, lesné cesty, plochy horných lesných skladov a pod.),
- pozemky nad hornou hranicou stromovej vegetácie vo vysokohorských oblastiach, s výnimkou zastavaných pozemkov a ich príjazdových komunikácií.

Orgán štátnej správy lesného hospodárstva môže za lesné pozemky vyhlásiť:

- pozemky, ktoré možno najhospodárnejšie využiť na zalesnenie,
- pozemky, ktoré sa majú zalesniť najmä z vodohospodárskych, pôdochranných, zdravotných, rekreačných a estetických dôvodov,
- nezalesnené pozemky vnútri lesov, ktoré slúžia alebo majú slúžiť na plnenie funkcií lesov, najmä pri tvorbe a ochrane prírodného prostredia (§ 2 ods. 2 zákona č. 61/1977 Zb.).

V pochybnostiach, či ide o pozemok patriaci do lesného pôdneho fondu podľa odseku 1, rozhoduje orgán štátnej správy lesného hospodárstva (§ 2 ods. 3 zákona č. 61/1977 Zb.).

Lesnými pozemkami nie sú a ani sa za ne nemôžu vyhlásiť pozemky, pokiaľ sú súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu (§ 2 ods. 4 zákona č. 61/1977 Zb.).

Podľa § 46 zákona o ochrane prírody ustanovenia § 47 až 49 zákona o ochrane prírody použijú orgány ochrany prírody (obce) len vtedy, ak sa na drevinu nevzťahujú ustanovenia o chránených rastlinách podľa § 32 až 34 tohto zákona.

Výrub drevín, ktoré sú zároveň chránenými rastlinami, nepatrí do kompetencie obce. Na výrub drevín, ktoré sú chránenými rastlinami je potrebná výnimka zo zákazu podľa § 34 ods. 1 zákona o ochrane prírody, ktorú v odôvodnených prípadoch môže povoliť Ministerstvo životného prostredia

Slovenskej republiky podľa § 40 ods. 2 a 3 zákona o ochrane prírody.

Pri chránených druhoch rastlín ako muchovník vajcovitý (*Amelanchier ovalis Medik*), mandľa nízka (*Amygdalus nana L.*), borovica limbová (*Pinus cembra L.*) a tis obyčajný (*Taxus baccata L.*) sa ochrana vzťahuje len na jedince rastúce za hranicami zastavaného územia obce. **V zastavanom území obce o výrube jedincov uvedených štyroch druhov rozhoduje obec.**

Druhy drevín chránené podľa § 32 až 34 zákona o ochrane prírody a druhy, ktorých ochrana sa vzťahuje len na jedince rastúce za hranicami zastavaného územia obce, sú uvedené v prílohe č. 5 vykonávacej vyhlášky.

4.2. Ciele ochrany drevín

Ochrana drevín je činnosť zameraná na udržanie ich ekologických a estetických funkcií v prírode a krajine a v urbánnom priestore a na predchádzanie ich neodôvodnenému výrubu (§ 17 ods. 1 vykonávacej vyhlášky).

Prvoradým **cieľom ochrany drevín** je ich nepretržité udržiavanie v dobrom kondičnom a zdravotnom stave tak, aby mohli plniť funkcie podľa svojho umiestnenia vo voľnej krajine, alebo v sídlach podľa zvoleného funkčného typu. Uvedený stav sa dosahuje neustálym udržiavaním drevín alebo ich včasným a odborným ošetrením. **Výruby drevín sa uplatňujú len vo výnimočných a odôvodnených prípadoch.** Ich realizácia je finálnym, a teda už nezmeniteľným riešením v procese starostlivosti a ochrany drevín.

4.3. Zákazy na úseku ochrany drevín

Zakazuje sa poškodzovať a ničiť dreviny (§ 47 ods. 1 zákona o ochrane prírody).

Poškodzovanie drevín je každé konanie alebo opomenutie konania, ktoré môže bezprostredne alebo následne podstatne a trvalo znížiť ekologické a estetické funkcie drevín alebo zapríčiniť ich odumretie (§ 17 ods. 2 vykonávacej vyhlášky).

Drevinu možno poškodiť aj neodborným zásahom pri ošetrovaní alebo pri bežnej údržbe, ktorou je napríklad aj pomerne častý rez vetiev (výchovný, bezpečnostný, zdravotný, tvarovací alebo presvetľovací). **Ošetrovanie drevín by preto malo byť vykonávané odborne spôsobilými fyzickými alebo právnickými osobami.** Neodborné ošetrenie drevín môže mať práve opačný účinok, ako sa očakáva.

4.4. Povinnosti vlastníkov (správcov, nájomcov) pozemkov s výskytom drevín

Vlastník (správca, nájomca) pozemku, na ktorom sa nachádza drevina, je povinný sa o ňu starať, najmä ju **ošetrovať a udržiavať** (§ 47 ods. 2 prvá veta zákona o ochrane prírody).

Ošetrovanie drevín je činnosť zameraná na udržanie alebo zlepšenie ich zdravotného stavu alebo na odstránenie následkov ich poškodenia (§ 17 ods. 3 vykonávacej vyhlášky).

Udržiavaním drevín sa zabezpečujú podmienky na ich optimálny rozvoj (§ 17 ods. 4 vykonávacej vyhlášky). Optimálny rozvoj drevín sa zabezpečuje najmä:

- a) zabezpečením priaznivých podmienok pri výsadbe drevín vhodnou prípravou stanovišťa na výsadbu,
- b) kyrením, prihnojovaním, odburiňovaním a zalievaním pôdy,

- c) starostlivosťou o koreňovú misu s cieľom zabezpečiť priepustnosť pôdneho povrchu,
- d) vytváraním vhodného vývojového priestoru pre drevinu,
- e) odborne realizovaným a cieleným rezom drevinu,
- f) odstraňovaním odumretých častí drevin, ktoré ohrozujú stabilitu stromu a okolie,
- g) vykonávaním nevyhnutných mechanických a biologických opatrení proti škodcom,
- h) včasným ošetrovaním prípadného poranenia drevinu.

4.5. Pôsobnosť obce pri poškodení alebo výskyte nákazy drevinu

Pri poškodení alebo výskyte nákazy drevinu chorobami môže orgán ochrany prírody (obec) uložiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku vykonať nevyhnutné opatrenia na jej ozdravenie alebo rozhodnúť o jej vyrúbaní (§ 47 ods. 2 druhá veta zákona o ochrane prírody).

4.6. Výrub drevin

4.6.1. Výrub drevin, na ktorý sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody (obce)

Ak zákon o ochrane prírody neustanovuje inak, **na výrub drevin sa podľa § 47 ods. 3 prvá veta zákona o ochrane prírody vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody (obce).**

Súhlas na výrub drevin vydáva obec v súlade s § 47 a 48 zákona o ochrane prírody, a to formou rozhodnutia a na jeho vydanie sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Konanie týkajúce sa výrubu drevin začína na základe písomnej žiadosti o vydanie súhlasu na výrub drevin. Vzor žiadosti je uvedený v prílohe č. 1 a vzory súhlasu (rozhodnutia) v prílohe č. 2 tejto príručky.

Žiadosť o vydanie súhlasu na výrub drevin obsahuje tieto náležitosti (§ 17 ods. 7 vykonávacej vyhlášky):

- a) meno, priezvisko a trvalý pobyt alebo názov alebo obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania žiadateľa,
- b) katastrálne územie, parcelné číslo a druh pozemku, na ktorom drevo rastie, a kópiu katastrálnej mapy alebo iný doklad umožňujúci identifikáciu drevin v teréne,
- c) súhlas vlastníka, správcu, prípadne nájomcu (ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy) pozemku, na ktorom drevo rastie, ak žiadateľ nie je jeho vlastníkom (správcom, nájomcom),
- d) špecifikáciu drevin, ktorá sa ma vyrúbať, najmä jej druh, počet, zdravotný stav, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou alebo tesne pod miestom jeho rozkonárenia, ak túto výšku nedosahuje, alebo výmeru krovitého porastu,
- e) odôvodnenie žiadosti.

V prípade, že žiadosť neobsahuje predpísané náležitosti, postupuje

obec v súlade s § 19 ods. 3 a § 29 ods. 1 správneho poriadku a § 82 ods. 9 písm. c) zákona o ochrane prírody.

Doklady podľa § 17 ods. 7 písm. b) a c) vykonávacej vyhlášky sa nevyžadujú, ak ide o žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny z dôvodu umiestnenia líniovej stavby, na ktorej účely možno pozemky vyvlastniť. K žiadosti sa pripojí výkres z projektovej dokumentácie stavby, ktorý obsahuje presný opis trasy líniovej stavby v mierke najmenej 1 : 50 000 alebo 1 : 10 000 s vyznačením lokality, kde drevina rastie (§ 17 ods. 8 vykonávacej vyhlášky).

Správne poplatky

Podľa položky 160 sadzobníka správnych poplatkov, ktorý je prílohou zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov sa spoplatňuje podanie žiadosti o vydanie, zmenu alebo zrušenie súhlasu podľa zákona o ochrane prírody nasledovne:

1. fyzická osoba 200 SK
2. právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na podnikanie, ktorej predmet činnosti súvisí s podanou žiadosťou 2 000 SK

Podľa oslobodenia k tejto položke týkajúceho sa podania žiadosti o

výrub drevín sú:

1. od poplatku podľa tejto položky oslobodené múzeá s prírodovedným zameraním,
2. od poplatku podľa tejto položky oslobodení žiadatelia, ak nimi podaná žiadosť súvisí s odstraňovaním stromov a krov v ochranných pásmach podľa osobitných predpisov (v poznámke pod čiarou k tomuto ustanoveniu je príkladne citovaný zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave a zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov)

Poznámka:

Prvého januára 2004 by mala nadobudnúť účinnosť novela zákona o správnych poplatkoch, ktorá okrem iného bude novelizovať aj položku 160 sadzobníka správnych poplatkov.

Pri vyberaní správnych poplatkov za podanie žiadosti o výrub drevín musí obec postupovať v súlade so zákonom NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (upozorňujeme najmä na § 4, § 8 až 10, § 13). Správne poplatky vyberané obcami na úseku ochrany prírody a krajiny sa platia podľa § 7 ods. 2 citovaného zákona **prevodom z účtu v banke, poštovým poukazom na účet obce alebo v hotovosti do pokladnice obce. Vybrané správne poplatky sú podľa § 17 ods.1 cit. zákona príjmom rozpočtu obce, ktorá takýto úkon vykonáva.**

Súhlas na výrub dreviny sa môže v odôvodnených prípadoch vydať len po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a vplyvov na zdravie človeka a so súhlasom vlastníka alebo správcu, prípadne nájomcu pozemku

ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy, na ktorom drevena rastie, ak žiadateľom nie je jeho vlastník (správca, nájomca) a po vyznačení dreviny určenej na výrub (§ 47 ods. 3 druhá veta zákona o ochrane prírody).

Pri vydávaní súhlasu na výrub dreviny podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody orgán ochrany prírody (obec) prihliada na:

- a) druh a zdravotný stav dreviny,
- b) funkciu a význam dreviny pre životné prostredie,
- c) to, aby sa výrub dreviny uskutočnil najmä v období vegetačného pokoja. Obdobie **vegetačného pokoja je určené od 1. októbra do 31. marca.**

(§ 17 ods. 9 vykonávacej vyhlášky)

Odôvodneným prípadom na vydanie súhlasu na výrub dreviny je podľa § 17 ods. 10 vykonávacej vyhlášky najmä preukázanie:

- a) zlého zdravotného stavu dreviny, z ktorého hľadiska má drevena malú pravdepodobnosť prežitia,
- b) nevhodných hygienických podmienok v bytových a nebytových priestoroch alebo
- c) narušenia stability stavby koreňovým systémom dreviny.

Pri posudzovaní žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny sa obciam odporúča hodnotiť najmä:

- **vhodnosť lokalizácie dreviny a stanovištných podmienok** - či drevena rastie na ploche, ktorá je na to funkčne určená a či je táto v súlade s územným plánom alebo s jej využívaním a zároveň je aj stanovište vhodné, či rastie v území s druhým alebo tretím stupňom ochrany, na cintoríne alebo je súčasťou verejnej zelene, v okolí zdravotníckeho, školského, priemyselného, poľnohospodárskeho alebo iného hospodárskeho objektu
- **typ, druh a vlastností dreviny** - či je to strom alebo ker, či je to drevena domáca alebo cudzokrajná, alebo invázne sa správjajúca, dlhoveká alebo krátkoveká, rýchlo rastúca alebo pomaly rastúca, stále zelená alebo opadáva, či je dendrologickou zvláštnosťou alebo bežným druhom
- **pôvod vzniku dreviny** - či drevena vznikla náletom, z výmladkov alebo bola účelovo vysadená
- **funkciu dreviny a jej význam pre životné prostredie** - či plní funkcie prevažne ekologické (napr. pôdoochranná, vodochranná, klimatická, biotická, izolačná) alebo environmentálne (napr. krajinotvorná, estetická, rekreačná, liečebná), či je základnou, doplnkovou, výplňovou alebo podrastovou drevinou
- **nepriaznivý vplyv dreviny na zdravotný stav obyvateľov** v dôsledku nadmerného tienenia alebo bránenia prenikaniu svetla a tepla s následkom zníženia hygienických podmienok bývania (napr. zvýšená vlhkosť alebo zníženie intenzity osvetlenia v bytových priestoroch)
- **nepriaznivý vplyv dreviny na stavebné objekty**, napríklad narušenie statiky stavby koreňovým systémom dreviny alebo nadmerné vlhnutie stavby
- **ohrozenie prevádzkyschopnosti inžinierskych sietí** (napr. vodovody, kanalizácia, plynovody, elektrovody)
- **zdravotný stav dreviny**, kde je určujúci zlý zdravotný stav s dopadom na zníženie stability dreviny a následného ohrozovania zdravia, života a majetku ľudí.

Za zlý zdravotný stav dreveny možno považovať najmä taký stav, kedy drevenina už nemôže v plnej miere zabezpečovať tie funkcie, na ktoré bola určená bez zjavného rizika ohrozenia zdravia alebo života človeka alebo škody na majetku. Drevenina je poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozsahu 60 % a viac (ťažké poškodenie). U dreveniny sa vyskytuje rozsiahle presychanie koruny a rozsiahle napadnutie patogénmi (drevo-kazné huby, baktérie, tracheomykózy) v pokročilom štádiu chorobného procesu, ktorý už nie je možné zastaviť. Vyskytujú sa tiež neošetriteľné zlomy kostrových konárov, stredne veľké alebo až rozmerné otvorené priebežné dutiny kmeňa, narúšajúce stabilitu dreveniny. Prejavom ťažkého poškodenia dreveniny sú aj hlboké, nevyhojené, pozdĺžne trhliny prebiehajúce celým kmeňom.

Sú časté prípady poškodenia koreňovej sústavy stromov pri výkope ryhy pre uloženie potrubia plynovodov, vodovodov alebo podzemného elektrického vedenia. Ak pri takejto činnosti dôjde k poškodeniu 50 až 70 % koreňovej sústavy z polomeru priemetu koruny, strom je ťažko poškodený a nemá už nádej na prežitie. Takémuto poškodeniu je preto potrebné predchádzať, najmä vhodným situovaním výkopových rýh alebo použitím progresívnych technológií s uplatnením adekvátnej techniky pri ukladaní káblov a potrubia bez škodlivého narušenia koreňovej sústavy.

Odporúča sa, aby obec zasielala na vedomie ňou vydané rozhodnutia na úseku ochrany prírody a krajiny Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Inšpektorátu životného prostredia, odboru inšpekcie ochrany prírody a krajiny a príslušnému organizačnému útvaru odbornej organizácie ochrany prírody (pozri kapitolu 9 a prílohu č. 4 a 5 príručky), ktorých pracovníci sú oprávnení kontrolovať dodržiavanie zákona o ochrane prírody v praxi, a teda by mali byť informovaní o povolených činnostiach v ich územnom obvode.

*Orgány ochrany prírody (obce) pri vydávaní súhlasu na výrub dreveniny podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody, ktoré sú súčasťou pamiatkového fondu, postupujú aj v zmysle ustanovenia § 30 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, podľa ktorého **stanovisko krajského pamiatkového úradu sa vyžaduje ku všetkým rozhodnutiam iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými môžu byť dotknuté záujmy chránené týmto zákonom.***

4.6.1.1. Vyznačenie stromov určených na výrub

Podľa § 47 odseku 8 zákona o ochrane prírody možno vykonať výrub dreveniny len po jej predchádzajúcom vyznačení orgánom ochrany prírody (obce) a po právoplatnosti súhlasu, ktorým je vykonávateľ výrubu povinný sa na požiadanie preukázať.

Stromy určené na výrub, ktoré rastú mimo zastavaného územia obce, sa na kmeni vo výške 130 cm nad zemou **vyznačia zreteľným odtlačkom ciachy** vyhotovenej podľa prílohy č. 15 vykonávacej vyhlášky; **v ostatných prípadoch** sa vyznačia jednotlivito nezmazateľným farebným znakom kruhového tvaru s priemerom 5 cm na kmeni vo výške 130 cm nad zemou a na koreňovom nábehu (§ 17 ods. 12 vykonávacej vyhlášky).

Krovité porasty určené na výrub sa vyznačia plošne a nezameniteľne vhodným spôsobom (§ 17 ods. 13 vykonávacej vyhlášky).

4.6.1.2. Povinnosti prepravcov alebo nákupcov dreva

Prepravca alebo nákupca dreva je povinný na požiadanie príslušníkov Policajného zboru, orgánov ochrany prírody (**SIŽP, MŽP SR, OÚ, KÚ, obec**) alebo členov stráže prírody preukázať pôvod prepravovaného dreva súhlasom podľa § 47 odseku 3 (§ 47 ods. 9 zákona o ochrane prírody).

4.6.2. Výrub drevín, na ktorý sa nevyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody (obce)

Súhlas na výrub drevín sa podľa zákona o ochrane prírody nevyžaduje:

- a) **Na stromy s obvodom kmeňa do 40 cm**, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a krovité porasty s výmerou do 10 m² [§ 47 ods. 4 písm. a) zákona o ochrane prírody]. **Ustanovenie sa nepoužije** v prípade, ak drevina rastie na území s druhým alebo tretím stupňom ochrany, na cintorínoch alebo ako súčasť verejnej zelene (§ 47 ods. 5 zákona o ochrane prírody).

Územím s druhým alebo tretím stupňom ochrany môže byť chránená krajinná oblasť, národný park, chránený areál alebo chránený krajinný prvok, ochranné pásmo chráneného územia s druhým alebo tretím stupňom ochrany, ochranné pásmo chráneného stromu (§ 49 ods. 5 a 6 zákona o ochrane prírody).

Podľa § 4 ods. 3 písm. f) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec pri výkone samosprávy zabezpečuje správu a údržbu verejnej zelene. Z uvedeného vyplýva, že

1. súhlas na výrub drevín podľa § 47 ods. 5 zákona o ochrane prírody sa vyžaduje na tie dreviny rastúce ako súčasť verejnej zelene, na ktoré sa vzťahuje povinnosť obce zabezpečovať správu a údržbu verejnej zelene podľa § 4 ods. 3 písm. f) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
2. obec môže podľa § 69 ods. 2 zákona o ochrane prírody vydať všeobecne záväzné nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene.

- b) Pri obnove produkčných ovocných drevín**, ak sa výsadba nových ovocných drevín uskutoční do šiestich mesiacov odo dňa výrubu [§ 47 ods. 4 písm. b) zákona o ochrane prírody].

Ten, kto z tohto dôvodu drevinu vyrúbal, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub drevín orgánu ochrany prírody (obci) najneskôr do piatich dní od uskutočnenia výrubu (§ 47 ods. 6 zákona o ochrane prírody).

Na obsah oznámenia o vyrúbaní ovocnej dreviny sa vzťahuje obdobne § 17 ods. 7 písm. a) až e) vykonávacej vyhlášky; pod odôvodnením sa rozumie preukázanie splnenia podmienok na výrub (§ 17 ods. 11 vykonávacej vyhlášky).

Obnovou produkčných ovocných drevín sa rozumie výmena (výrub) produkčných ovocných drevín s jednoznačnou funkciou produkcie ovocia na účely výsadby nových ovocných drevín, pričom nemusí ísť o výsadbu drevín tých istých ovocných rodov a druhov (§ 17 ods. 5 vykonávacej vyhlášky).

- c) Pri bezprostrednom ohrození zdravia alebo života človeka, alebo značnej škody na majetku** [§ 47 ods. 4 písm. c) zákona o ochrane prírody].

Ten kto z tohto dôvodu drevinu vyrúbá, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub drevín orgánov ochrany prírody (obci) najneskôr do piatich dní od uskutočnenia výrubu (§ 47 ods. 6 zákona o ochrane prírody).

Na obsah oznámenia o vyrúbání takejto dreviny sa vzťahuje obdobne § 17 ods.7 písm. a) až e) vykonávacej vyhlášky; pred odôvodnením sa rozumie preukázanie splnenia podmienok na výrub (§ 17 ods. 11 vykonávacej vyhlášky).

Pod bezprostredným ohrozením zdravia alebo života človeka alebo značnej škody na majetku sa rozumie taký stav bezprostredného ohrozenia, ktorý je vyvolaný najmä nepredvídateľnou alebo neodvrátiteľnou udalosťou nezávislou od ľudskej vôle, s ktorou sa spájajú následky týkajúce sa ohrozenia zdravia alebo života človeka alebo vzniku značnej škody na majetku. Ide najmä o úder blesku, povodeň, zemetrasenie, smršť, zosuv pôdy a eróziu, ako aj o suché a odumreté stromy nachádzajúce sa na miestach, kde môžu ohroziť zdravie alebo život človeka alebo spôsobiť značnú škodu na majetku (§ 17 ods. 6 vykonávacej vyhlášky).

Za značnú škodu sa podľa § 89 ods. 13 Trestného zákona považuje škoda dosahujúca najmenej stonásobok minimálnej mzdy, od 1 októbra 2003 ide o sumu najmenej vo výške 608 000 Sk.

d) Ak oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov [§ 47 ods. 4 písm. d) zákona o ochrane prírody].

Osobitnými predpismi vo veci výrubov drevín podľa zákona o ochrane prírody sú napríklad:

1. Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len "cestný zákon")
2. Zákon NR SR č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o dráhach")
3. Zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o energetike")
4. Zákon č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 37/2002 Z. z.
5. Zákon č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení zákona č. 308/2000 Z. z. (ďalej len "zákon o telekomunikáciách")
6. Zákon č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) v znení zákona č. 245/3003 Z. z., (ďalej len "zákon o vodách")

Uvedené zákony upravujú právne pomery z hľadiska osobitných a rovnocenných verejných záujmov. Preto požiadavky týchto zákonov a zákona o ochrane prírody pri ich uplatňovaní v praxi nemožno stavať proti sebe, ale vedľa seba.

Oprávnenia alebo povinnosť výrubu vyplývajúce z osobitných predpisov

Cestný zákon

- Podľa § 11 ods. 3 cestného zákona príslušný cestný správny orgán môže

nariadiť vlastníkovi, správcovi alebo užívateľovi nehnuteľnosti alebo zariadenia, aby v cestnom ochrannom pásme odstránil alebo upravil stavbu alebo zariadenie, stromy, kry alebo iné porasty, prípadne aby upravil povrch pôdy.

- Podľa § 14 ods. 2 cestného zákona pri riešení cestnej zelene sa rešpektuje hľadisko bezpečnosti cestnej premávky pri jeho prerokúvaní s orgánmi ochrany prírody a životného prostredia.
- Podľa § 14 ods. 3 cestného zákona o umiestňovaní a druhovom zložení cestnej zelene a o výrube jej drevín rozhoduje cestný správny orgán po dohode s orgánmi životného prostredia [pod orgánmi životného prostredia sa rozumejú orgány ochrany prírody (teda aj obec) spolu s ich právomocami].

Zákon o dráhach

- Podľa § 8 ods. 4 zákona o dráhach je v záujme bezpečnosti dráhy a dopravy na dráhe vlastník (správca, užívateľ) nehnuteľnosti povinný v ochrannom pásme dráhy odstrániť stromy a kry, iné porasty alebo upraviť, prípadne odstrániť iné prekážky, ktoré by mohli ohroziť bezpečne a plynulé prevádzkovanie dráhy a dopravy na dráhe. Nedotknuté zostávajú osobitné predpisy, napríklad zákon o ochrane prírody.
- Podľa § 8 ods.5 zákona o dráhach príslušný dráhový správny orgán môže nariadiť vlastníkovi nehnuteľnosti v ochrannom pásme dráhy vykonať na vlastné náklady opatrenia na odstránenie závad, ktoré narušujú bezpečnosť dráh a dopravy na dráhe alebo obmedzujú dopravu na dráhe.
- Podľa § 8 ods. 6 zákona o dráhach v prípade nebezpečnosti z omeškania môže prevádzkovateľ dráhy vykonať na náklady vlastníka (správcu, užívateľa) nehnuteľnosti úpravu alebo odstrániť prekážky, okliesniť alebo odstrániť stromy, kry alebo iné porasty sám. Tým nie je dotknuté právo vlastníka (správcu, užívateľa) na náhradu škody podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

Zákon o energetike

- Podľa § 9 ods. 6 písm. b) zákona o energetike je držiteľ licencie pri plnení úloh podľa tohto zákona oprávnený odstraňovať a okliesňovať stromy a iné porasty ohrozujúce bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky rozvodných zariadení, ak tak po predchádzajúcej výzve neurobil ich vlastník alebo nájomca, alebo správca (ďalej len "vlastník").
- Podľa § 19 ods. 4 písm. b) zákona o energetike je v ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením zakázané pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m; vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno porasty pestovať do takej výšky, aby sa pri páde nemohli dotknúť vodiča elektrického vedenia.
- Podľa § 19 ods. 5 zákona o energetike je vlastník pozemku povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho elektrického vedenia prístup a príjazd k takémuto vedeniu a na ten účel mu umožniť udržiavať voľný pruh pozemkov, tzv. bezlesie v šírke 4 m po každej strane vonkajšieho elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu.

- Podľa § 19 ods. 7 písm. a) zákona o energetike je v ochrannom pásme podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením zakázané zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky a **vysádzať trvalé porasty** a jazdiť osobitne ťažkým mechanizmom.
- Podľa § 19 ods. 12 zákona o energetike stavby, konštrukcie, skládky, **výsadba trvalých porastov**, práce a činnosti vykonávané v rozpore s obmedzeniami podľa § 19 odsekov 3 až 9 v ochrannom pásme alebo v blízkosti ochranného pásma po jeho vzniku je povinný ten, kto ich vykonal alebo dal vykonať, odstrániť na svoje náklady.
- Podľa § 37 ods. 7 písm. b) zákona o energetike je v ochranných pásmach bez predchádzajúceho písomného súhlasu držiteľa licencie na rozvod tepla zakázané vykonávať stavebné práce a **výsadbu trvalých porastov**.

Letecký zákon

- Podľa § 29 ods. 3 leteckého zákona letecký úrad v rozhodnutí o určení ochranných pásem zakáže alebo obmedzí v ochranných pásmach najmä umiestnenie stavby alebo zariadenia, vysádzať porasty alebo ich nechať rásť nad určenú mieru a vykonávať činnosti, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky.

Zákon o telekomunikáciách

- Podľa § 46 ods. 1 písm. c) zákona o telekomunikáciách prevádzkovateľ telekomunikačného zariadenia alebo verejnej telekomunikačnej siete je oprávnený vo verejnom záujme odstraňovať a okliešňovať v nevyhnutnom rozsahu stromy a iné porasty ohrozujúce bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky telekomunikačného zariadenia a vedenia verejnej telekomunikačnej siete vrátane potrebných kontrolných a ochranných zariadení a oporných a vytyčovacích bodov a rádiového zariadenia, ak to po predchádzajúcej výzve neurobil vlastník pozemku; nedotknuté zostávajú osobitné predpisy, napríklad zákon o ochrane prírody.
- Podľa § 47 ods. 3 písm. a) zákona o telekomunikáciách v ochrannom pásme nemožno umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie alebo vedenie verejnej telekomunikačnej siete, alebo ich plynulú a bezpečnú prevádzku.

Zákon o vodách

- Správca vodného toku je oprávnený v záujme starostlivosti o koryto vodného toku odstraňovať alebo novo vysádzať stromy a kry na pobrežných pozemkoch (§ 45 ods. 1 písm. b) zákona o vodách).
- Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej päty hrádze (§ 45 ods. 2 druhá veta zákona o vodách).

Podľa zákona o vodách **správa vodných tokov** podľa § 44 ods. 3 písm. c) a d) zahŕňa aj tieto činnosti:

- c) udržiavať alebo odstraňovať brehové porasty vo vodných tokoch, na pobrežných pozemkoch, prípadne v zátopových územiach tak, aby sa

nestali prekážkou odtoku vody pri povodniach a podľa možností zachovali prírodné podmienky

- d) spevňovať brehy vodných tokov, zabezpečovať ich neupravené úseky brehovými porastami.

Ten, kto chce z dôvodu uvedeného v § 47 odsek 4 písm. d) vyrúbať drevinu, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť orgánu ochrany prírody (obci) najmenej 15 dní pred uskutočnením výrubu. Orgán ochrany prírody (obec) môže podľa § 47 ods. 7 zákona o ochrane prírody **rozhodnutím**:

- a) určiť podrobnejšie podmienky uskutočnenia výrubu alebo
- b) výrub pozastaviť, obmedziť alebo zakázať, ak je v rozpore s požiadavkami na ochranu drevín, chránených druhov podľa § 33 alebo s rozsahom oprávnenia alebo povinnosti podľa osobitných predpisov.

Orgánu ochrany prírody (obci) sa odporúča, najmä v prípadoch výrubu brehových porastov správcom vodného toku uplatňovať oprávnenie uvedené pod písmenom a). K určeniu podrobnejších podmienok uskutočnenia výrubu brehových porastov je možné požiadať o stanovisko organizáciu ochrany prírody podľa územnej príslušnosti, ktorá toto oznámenie o výrube posúdi a v prípade potreby stanoví konkrétne podmienky uskutočnenia výrubu. Orgán ochrany prírody (obec) tieto podmienky vydá formou rozhodnutia a doručí ho žiadateľovi o výrub najneskôr do 15 dní od doručenia oznámenia o uskutočnení výrubu podľa § 47 ods. 7. Rovnakým spôsobom je možné výrub pozastaviť, obmedziť alebo zakázať, a to nielen pred uskutočnením výrubu, ale aj v jeho priebehu, ak sa zistia zákonom stanovené podmienky.

- e) **Na územiach so štvrtým alebo piatym stupňom ochrany**, kde je výrub drevín zakázaný podľa § 15 ods. 1 písm. e) a § 16 ods. 1 písm. a) v znení § 15 ods. 1 písm. e); [§ 47 ods. 4 písm. e) zákona o ochrane prírody].

Územiami so štvrtým a piatym stupňom ochrany podľa zákona o ochrane prírody môžu byť:

- chránený areál (§ 21 ods. 3)
- prírodná rezervácia a národná prírodná rezervácia (§ 22 ods. 4)
- prírodná pamiatka a národná prírodná pamiatka (§ 23 ods. 4)
- chránený krajinný prvok (§ 25 ods. 2)
- vyhlásené ochranné pásmo chráneného územia s piatym stupňom ochrany, v ktorom platí štvrtý stupeň ochrany (§ 17 ods. 6 zákona o ochrane prírody)

V územiach so štvrtým a piatym stupňom ochrany platí zákaz rúbať dreviny [§ 15 ods. 1 písm. e) zákona o ochrane prírody]. Výrub takýchto drevín môže byť vykonaný len po vydaní výnimky z podmienok ochrany zo zakázaných činností príslušným krajským úradom alebo Ministerstvom životného prostredia SR.

Vydávanie súhlasov na výrub drevín v územiach so štvrtým a piatym stupňom ochrany nie je preto v kompetencii obce. Po zistení tejto skutočnosti je obec povinná odstúpiť žiadosť príslušným orgánom ochrany prírody.

Nedodržanie uvedeného postupu je porušením právnych predpisov a pri preskúmaní rozhodnutí obce orgánom štátnej správy alebo správnym súdom je dôvodom na ich zrušenie.

Obec taktiež **nemôže rozhodovať** o výrube stromov, ktoré boli v súlade s § 49 zákona o ochrane prírody vyhlásené za chránené. Povoľovanie výrubu chránených stromov je v kompetencii krajských úradov.

- f) **Ak je výrub preukázateľne nevyhnutný na zabezpečenie starostlivosti o osobitne chránenú časť prírody a krajiny** a ak výrub vykonáva alebo obstaráva organizácia ochrany prírody [§ 47 ods. 4 písm. f) zákona o ochrane prírody].
Podľa § 65 ods. 1 písm. k) zákona o ochrane prírody MŽP SR zriaďuje a riadi organizácie ochrany prírody.
- g) **Na stromy s obvodom kmeňa do 80 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou**, ak rastú v súkromných záhradách a záhradkárskech osadách [§ 47 ods. 4 písm. g) zákona o ochrane prírody].

4.7. Náhradná výsadba (§ 48 ods. 1 zákona o ochrane prírody). Pozri kapitolu 4.10. príručky.

Orgán ochrany prírody (obec) **uloží** žiadateľovi v súhlase na výrub dreviny povinnosť, aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín na vopred určenom mieste, a to na náklady žiadateľa; uprednostňuje pritom geograficky pôvodné a tradičné druhy.

Geograficky pôvodnými a tradičnými druhmi drevín sú domáce druhy, vzniknuté na mieste svojho terajšieho výskytu (autochtónne druhy) a dlhodobo sa uplatňujúce v drevinovej skladbe záujmovej oblasti. Za tradičné druhy sú považované aj nepôvodné druhy starých kultúrnych (pestovaných) drevín, dlhodobo sa uplatňujúce v drevinovej skladbe posudzovanej lokality. Ich výber je však potrebné robiť citlivo, najmä s ohľadom na ich umiestnenie v poľnohospodárskej alebo urbanizovanej krajine. Patria sem aj orech vlašský, gaštan jedlý, moruša biela, moruša čierna a pagaštan konský.

*Pri realizácii náhradnej výsadby obzvlášť v obývaných častiach mestských sídli je potrebné zohľadniť vhodnosť navrhnutých drevín aj z pohľadu peľovej alergénosti (hlavne pred detskými škôlkami, školami, zdravotnými zariadeniami a pod.). **K problému však treba pristupovať individuálne, citlivo a na základe konkrétnych miestnych podmienok.***

*K drevinám so stredne silnou až **silnou** agresivitou alergénu (peľu) patria (podľa Zlinskej, 2001):*

- *Forsythia suspensa, F. x intermedia, Acer negundo, Fraxinus angustifolia, F. excelsior, F. ornus, F. americana, F. pennsylvanica, Salix alba, Acer platanoides, A. pseudoplatanus, Aesculus hippocastanum, Morus alba, M. nigra, Philadelphus coronarius, Platanus hispanica (acerifolia), P. occidentalis, Ailanthus altissima, Robinia pseudoacacia, Sambucus nigra, Humulus lupulus,*
- ***Alnus glutinosa, A. incana, Corylus avellana, C. colurna, Cryptomeria japonica, Betula pendula, Betula pubescens, Carpinus betulus, Fagus sylvatica, Quercus robur, Q. petraea agg., Q. pubescens, Q. rubra a Castanea sativa.***

Ďalším významným hľadiskom pri výbere drevín pre náhradnú výsadbu je ich toxickosť pre človeka (toxický = jedovatý, otravný). K problému treba pristupovať najvyššou zodpovedne a tiež individuálne podľa miesta výsadby. Preto najmä na priestranstvách so zvýšeným pohybom a koncentráciou detí (škôlky, školy, kultúrne zariadenia, detské ihriská, a pod.) alebo v blízkosti zdravotných zariadení a liečebných ústavov je potrebné výber drevín pre výsadbu zveriť odborníkovi.

K toxickým drevinám s rôznym stupňom toxicity (toxické môžu byť celé rastliny, asimilačné orgány alebo plody; toxický účinok je veľakrát závislý od použitej dávky) patria aj:

- *Taxus baccata, Juniperus sabina, Platycladus orientalis, Sorbus aucuparia, Laburnum anagyroides, Robinia pseudoacacia, Aesculus hippocastanum, Hedera helix, Ilex aquifolium, Euonymus europaeus, Frangula alnus, Rhamnus cathartica, Buxus sempervirens, Daphne mezereum, Sambucus nigra, Sambucus ebulus, Sambucus racemosa, Viburnum lantana, Viburnum opulus, Symphoricarpos albus, Lonicera xylosteum, Lonicera caprifolium, Ligustrum vulgare (podľa Altmanna, 1998).*

V súčasnosti pri výbere drevín na výsadbu sa treba vyvarovať aj invázne sa správajúcich druhov. Ide o **nepôvodné dreviny**, ktoré sa v dôsledku priaznivých podmienok prostredia rozšírili do našich poloprirodzených alebo prirodzených spoločenstiev, pričom z nich vytlačili alebo vytlačajú naše pôvodné druhy rastlín, čím sa stávajú nebezpečnými a neželanými. V mnohých prípadoch sa takéto druhy šíria z mestských alebo vidieckych výsadiieb a najmä v dôsledku ich nekontrolovaného samorozširovania. K takýmto nepôvodným druhom patria aj:

- *Amorpha fruticosa, Ailanthus altissima, Mahonia aquifolium, Rhus typhina, Negundo aceroides, Padus serotina, Robinia pseudoacacia.*

Zoznam pôvodných aj introdukovaných druhov drevín s uvedením ich vzrastovej charakteristiky a relatívne dosiahnuteľného veku je uvedený v prílohe č. 33 vykonávacej vyhlášky.

- Ak žiadateľ nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa náhradná drevina vysadila, môže mu orgán ochrany prírody (obec) uložiť i starostlivosť o ňu, najviac však na dobu troch rokov
- **Ak nemožno** uložiť náhradnú výsadbu, orgán ochrany prírody (obec) uloží finančnú náhradu **do výšky** spoločenskej hodnoty dreviny (odkaz na § 95 zákona o ochrane prírody)
- Orgán ochrany prírody (obec) **uloží** povinnosť zaplatiť finančnú náhradu aj tomu, kto vyrúbal dreviny bez súhlasu, **a to do výšky** spoločenskej hodnoty dreviny (povinnosť sa ukladá samostatným rozhodnutím)
- Finančná náhrada je príjmom obce, ktorá je povinná tieto príjmy výlučne použiť na úhradu nákladov spojených so starostlivosťou o dreviny rastúce na jej území (Finančná náhrada je príjmom obce aj v prípade, keď si okresný úrad vyhradí jej pôsobnosť podľa § 68 ods. h) zákona o ochrane prírody)

Náhradnú výsadbu a starostlivosť o náhradnú drevinu podľa odseku 1 na pozemku, ktorý nie je vo vlastníctve žiadateľa o výrub dreviny, možno uložiť len s

predchádzajúcim súhlasom vlastníka dotknutého pozemku (§ 48 ods. 2 zákona o ochrane prírody).

Hlavným ukazovateľom pre uloženie rozsahu náhradnej výsadby alebo finančnej náhrady za vyrúbanú drevinu je výška spoločenskej hodnoty dreviny vypočítaná podľa § 36 vykonávacej vyhlášky. Rovnako si treba všimnúť aj opodstatnenosť a závažnosť dôvodov na výrub dreviny, doterajší praktický význam dreviny s dôrazom na jej sadovnícku a ekologickú vhodnosť, funkčnú efektívnosť, krajínovornú, estetickú, historickú a kultúrnu hodnotu a sociologické postavenie v prostredí vegetačných úprav a formácií v urbanizovanej alebo poľnohospodárskej krajine.

4.8. Evidencia pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu (§ 48 ods. 3 zákona o ochrane prírody).

- obce sú povinné viesť evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu vo svojom územnom obvode
- zaradenie pozemkov do evidencie prerokujú obce s ich vlastníkmi

4.9. Protiprávne konanie a štátny dozor

Obce nie sú podľa § 69 zákona o ochrane prírody oprávnené prejednávať priestupky a protiprávne konania právnických osôb a fyzických osôb oprávnených na podnikanie vo veciach, v ktorých vykonávajú štátnu správu v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. To znamená, že priestupky a iné správne delikty podľa zákona o ochrane prírody môžu prejednávať len okresné úrady a Slovenská inšpekcia životného prostredia - Inšpektoráty životného prostredia, odbory inšpekcie ochrany prírody a krajiny, a to aj vo veciach, v ktorých rozhodovala obec. Obec však môže vykonávať podľa § 71 zákona o ochrane prírody štátny dozor vo veciach, v ktorých rozhoduje, t.j. vykonávať štátny dozor nad dodržiavaním ustanovení zákona o ochrane prírody a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonávanie, ktoré sa týkajú jej prenesenej pôsobnosti na úseku ochrany prírody a krajiny, ako aj nad dodržiavaním ňou vydaných rozhodnutí. Ak však zistí obec napríklad porušenie podmienok ňou vydaného súhlasu na výrub, svoje zistenia môže len odstúpiť na ďalšie konanie na príslušný okresný úrad alebo Slovenskú inšpekciu životného prostredia - Inšpektorát životného prostredia, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny.

Správneho deliktu podľa zákona o ochrane prírody na úseku ochrany drevín **sa dopustí ten**, kto podľa § 90 ods. 1 písm. a), d), f), g), l), m) ods. 2 písm. b), f), ods. 3 písm. b), m), n), o), p), vykonáva činnosť uvedenú v § 12 písm. c) bez súhlasu príslušného orgánu ochrany prírody,

- porušuje podmienky vykonávania činnosti určené v rozhodnutí o súhlase podľa § 82 ods. 12,
- neoznámí výrub dreviny (§ 47 ods. 6)
- nesplní povinnosť uloženú orgánom ochrany prírody podľa § 47 ods. 2,
- nesplní povinnosť podľa § 47 ods. 2 a 7,
- uvedie nesprávne údaje v žiadosti o vydanie rozhodnutia,
- poškodzuje dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- nesplní povinnosti uložené orgánom ochrany prírody v súhlase na výrub dreviny (§ 48 ods. 1 a § 49 ods. 3),

- ničí dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- vyrúbe, objedná výrub alebo dá pokyn na výrub dreviny (§ 47 ods. 3) alebo chráneného stromu (§ 49 ods. 3) alebo ho ošetri (§ 49 ods. 3) bez súhlasu orgánu ochrany prírody (KÚ),
- koná v rozpore s podmienkami pozastavenia, obmedzenia alebo zákazu podľa § 47 ods. 7 písm. a) a b),
- neobnoví produkčné ovocné dreviny v stanovenej lehote [§ 47 ods. 4 písm. b)],
- nepreukáže oprávnenie na výrub súhlasom na výrub (§ 47 ods. 8) a pôvod prepravovaného dreva (§ 47 ods. 9).

Priestupku podľa zákona o ochrane prírody na úseku ochrany drevín **sa dopustí ten**, kto podľa § 92 ods. 1 písm. c), f), h), i), n), o), v), z), ze), zp), zq), zr), zs):

- vykonáva činnosť uvedenú v § 12 písm. c) bez súhlasu príslušného orgánu ochrany prírody,
- porušuje podmienky vykonávania činnosti určené v rozhodnutí o súhlase podľa § 82 ods. 12,
- neoznámí výrub dreviny (§ 47 ods. 6)
- nesplní povinnosť uloženú orgánom ochrany prírody podľa § 47 ods. 2,
- nesplní povinnosť podľa § 47 ods. 2 a 7,
- uvedie nesprávne údaje v žiadosti o vydanie rozhodnutia,
- poškodzuje dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- nesplní povinnosti uložené orgánom ochrany prírody v súhlase na výrub dreviny (§ 48 ods. 1 a § 49 ods. 3),
- ničí dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- vyrúbe, objedná výrub alebo dá pokyn na výrub dreviny (§ 47 ods. 3) alebo chráneného stromu (§ 49 ods. 3) alebo ho ošetri (§ 49 ods. 3) bez súhlasu orgánu ochrany prírody (KÚ),
- koná v rozpore s podmienkami pozastavenia, obmedzenia alebo zákazu podľa § 47 ods. 7 písm. a) a b),
- neobnoví produkčné ovocné dreviny v stanovenej lehote [§ 47 ods. 4 písm. b)],
- nepreukáže oprávnenie na výrub súhlasom na výrub (§ 47 ods. 8) a pôvod prepravovaného dreva (§ 47 ods. 9).

4.10. Spoločenská hodnota drevín

Spoločenská hodnota chránených rastlín, chránených živočíchov, **drevín**, biotopov európskeho významu a biotopov národného významu vyjadruje najmä ich biologickú, ekologickú a kultúrnu hodnotu, ktorá sa určuje s prihliadnutím na ich vzácnosť, ohrozenosť a plnenie mimoprodukčných funkcií (§ 95 ods. 1 prvá veta zákona o ochrane prírody).

Spoločenská hodnota drevín [§ 95 ods. 3 písm. a), b) a e)] **sa uplatňuje najmä pri:**

- posudzovaní závažnosti konania spočívajúceho v nepovolenom nakladaní s nimi a pri vyčíslení takto vzniknutej ujmy, určenia výšky prospechu hodnoty veci a rozsahu činu (§ 89 ods. 13 a 14 Trestného zákona)
- vypracúvaní znaleckých posudkov

- rozhodovaní o náhradnej výsadbe a určovaní výšky finančnej náhrady za vyrúbané dreviny podľa § 48.

Príklady výpočtu spoločenskej hodnoty drevín sú uvedené v prílohe č. 3 príručky.

5/ Umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady

- Podľa § 12 písm. c) zákona o ochrane prírody na území, ktorému sa neposkytuje územná ochrana podľa § 17 až 31 platí prvý stupeň ochrany, podľa ktorého sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody (obce) na umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady.
- Podľa § 13 ods. 2 písm. a), § 14 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 2 písm. a) a § 16 ods. 2 zákona o ochrane prírody sa súhlas na túto činnosť vyžaduje aj v chránených územiach a ich ochranných pásmach.

Obec pri vydávaní súhlasu podľa § 12 písm. c) mimo iného

- *dohliada na to, či plocha požadovaná na výsadbu nie je v rozpore s jej funkčným zameraním podľa územného plánu,*
- *hodnotí účel výsadby, ktorému prispôsobuje výber drevín,*
- *posudzuje, či stanovištné pomery územia sú v súlade s ekologickými nárokmi drevín navrhovanými na výsadbu,*
- *pri rozsiahlejších výsadbách požaduje spracovanie zodpovedajúcej projektovej dokumentácie,*
- *pri voľbe drevín uprednostňuje geograficky pôvodné a tradičné druhy, ak to nie je v zásadnom rozpore s účelom plochy určenej na výsadbu.*

6/ Odvolací orgán voči rozhodnutiam obce vydaným na úseku ochrany prírody a krajiny

Podľa § 5 ods. 3 písm. c) zákona NR SR č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov je okresný úrad odvolacím orgánom vo veciach, v ktorých v správnom konaní rozhodovala v prvom stupni obec, ak osobitný zákon nestanovuje inak. Z uvedeného vyplýva, že o odvolaniach voči rozhodnutiam obce vydaných na úseku ochrany prírody a krajiny rozhoduje okresný úrad, odbor životného prostredia, v územnom obvode ktorého sa obec nachádza.

7/ Vyhradenie pôsobností obce okresným úradom vo veciach ochrany drevín

Okresný úrad si môže vyhradiť pôsobnosť obce vo veciach podľa § 9 ods. 1 písm. m), § 12 písm. c), § 47 a 48, ak sú na to závažné dôvody, najmä ak sa má činnosť vykonávať na pozemkoch vo vlastníctve obcí, v územiach s druhým alebo tretím stupňom ochrany [§ 68 písm. h) zákona o ochrane prírody].

V prípade, že okresný úrad využije právo na vyhradenie pôsobnosti, obec

bude môcť vykonávať štátnu správu len v tých oblastiach, ktoré jej boli ponechané, a to odo dňa doručenia vyhradenia pôsobnosti, ak sa v tomto oznámení neurčí neskorší dátum. Odo dňa účinnosti vyhradenia pôsobnosti obec nebude príslušná na rozhodnutie, a preto bude povinná bez omeškania postúpiť žiadosť na vydanie rozhodnutia príslušnému okresnému úradu a upovedomiť o tom účastníkov konania (§ 20 správneho poriadku).

Ak si okresný úrad vyhradí pôsobnosť aj podľa § 47 ods. 6 a 7 zákona o ochrane prírody, obec bude taktiež povinná odo dňa účinnosti vyhradenia tejto pôsobnosti postúpiť všetky doručené oznámenia podľa citovaných ustanovení na okresný úrad, odbor životného prostredia.

Finančná náhrada za vyrúbané dreveniny uložená v súhlase na výrub drevín vydanom okresným úradom na základe vyhradenia tejto pôsobnosti je však príjmom obce a to tej, v ktorej katastrálnom území má byť výrub uskutočnený. Zo strany obce by mala byť okresnému úradu poskytnutá informácia o účte obce, na ktorý má byť finančná náhrada uhradená.

8/ Dokument starostlivosti o dreveniny

Dokument starostlivosti o dreveniny patrí medzi dokumentáciu ochrany prírody a krajiny [§ 54 ods. 2 písm. e) zákona o ochrane prírody].

- Je východiskovým dokumentom na zabezpečovanie starostlivosti o dreveniny v katastrálnom území obce (§ 54 ods. 16 zákona o ochrane prírody).
- **Obstaráva a schvaľuje ho obec** [§ 69 ods. 1 písm. i) zákona o ochrane prírody].
- Vyhotovuje ho odborne spôsobilá osoba (§ 55 zákona o ochrane prírody).

Odborne spôsobilá osoba na vyhotovovanie dokumentácie ochrany prírody a krajiny podľa § 54 zákona o ochrane prírody je fyzická osoba alebo právnická osoba zapísaná ministerstvom v osobitnom zozname, ktorý každoročne uverejňuje vo svojom vestníku a tiež je prístupný na internetovej stránke MŽP SR na adrese www.enviro.gov.sk v časti "ochrana prírody".

Dokument starostlivosti o dreveniny (§ 24 ods. 1 vykonávacej vyhlášky):

- poskytuje prehľad o rozmiestnení, kvalite a ekologickom, krajinnom, estetickom a kultúrno-historickom význame drevín v katastrálnom území obce a
- je podkladom na zabezpečenie starostlivosti o dreveniny, rozhodovanie orgánov ochrany prírody a pri uplatňovaní náhradnej výsadby za vyrúbané dreveniny.

Obsahom dokumentu starostlivosti o dreveniny podľa prílohy č. 28 vykonávacej vyhlášky sú

- analýza súčasného výskytu a stavu drevín, zhodnotenie ich ekologického, krajinného, estetického a kultúrnohistorického významu
- návrhy rámcových opatrení týkajúcich sa starostlivosti o dreveniny
- zoznam a vymedzenie pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu
- katastrálna mapa s územným priemetom výskytu drevín a pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu.

9/ Spolupráca obcí a organizácie ochrany prírody

Obciam sa odporúča vyžiadať si stanovisko organizácie ochrany prírody najmä k súhlasu (alebo k stanoveniu podmienok výrubu):

- plošne rozsiahlych výrubov drevín, výrubov početnejších skupín stromov alebo stromoradií (s dôrazom na brehové porasty a sprievodnú vegetáciu vodných tokov a cestných komunikácií) alebo významných jedincov stromov, rastúcich na území mimo zastavané územie obce
- na umiestňovanie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady
- k rozhodnutiu podľa § 47 ods. 2 druhá veta zákona o ochrane prírody a krajiny

Stanovisko odbornej organizácie je jedným z podkladov pre rozhodnutie obce a obec ním nie je právne viazaná. Povinnosť organizácie ochrany prírody vypracovať stanovisko pre obec nie je taktiež právne záväzná. Spolupráca obce a organizácie ochrany prírody je obojstranne dobrovoľná.

Organizáciou ochrany prírody vo veciach ochrany drevín je Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici (ŠOP SR). Má 25 organizačných útvarov s regionálnou pôsobnosťou a to:

9 Správ národných parkov (NP): Správa NP Malá Fatra, Správa NP Nízke Tatry, Správa Pieninského NP, Správa NP Slovenský raj, Správa Tatranského NP, Správa NP Poloniny, Správa NP Muránska planina, Správa NP Veľká Fatra, Správa NP Slovenský kras

14 Správ chránených krajinných oblastí (CHKO): Správa CHKO Strážovské vrchy, Správa CHKO Poľana, Správa CHKO Cerová vrchovina, Správa CHKO Vihorlat, Správa CHKO Malé Karpaty, Správa CHKO Záhorie, Správa CHKO Horná Orava, Správa CHKO Ponitrie, Správa CHKO Kysuce, Správa CHKO Biele Karpaty, Správa CHKO Štiavnické vrchy, Správa CHKO Dunajské luhy, Správa CHKO Latorica, Správa CHKO Východné Karpaty

2 Regionálne správy ochrany prírody a krajiny (RSOPK): RSOPK v Bratislave, RSOPK v Prešove.

- pôsobnosť organizácie ochrany prírody a jej organizačné členenie je určené v štatúte Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky z 27. decembra 2001 č. 49/2001-5
- územná pôsobnosť organizačných útvarov ŠOP SR je určená rozhodnutím ministra životného prostredia Slovenskej republiky zo 14. júla 2000 č. 37/2000-4; je uvedená v prílohe č. 5 príručky.

PRÍLOHY

1. Vzor žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny
2. Vzory súhlasu na výrub dreviny
3. Príklady výpočtu spoločenskej hodnoty drevín
4. Územná pôsobnosť a adresár SIŽP, Inšpektorátov životného prostredia, odborov ochrany prírody a krajiny
5. Územná pôsobnosť a adresár organizačných útvarov ŠOP SR
6. Zoznam použiteľj a inej odporúčanej literatúry pre problematiku ochrany drevín

Vzor žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny

Ž i a d o s ť

o vydanie súhlasu na výrub dreviny podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

A/ Údaje o žiadateľovi

Meno a priezvisko /názov/ obchodné meno:

Trvalý pobyt/sídlo/ miesto podnikania:

B¹/ Údaje o pozemku, na ktorom drevina rastie

Katastrálne územie:

Parcelné číslo:

Druh pozemku:

Príloha: kópia katastrálnej mapy alebo iný doklad umožňujúci identifikáciu dreviny v teréne (vyznačte X) Áno Nie

C¹/ Súhlas vlastníka, správcu, prípadne nájomcu (ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy) pozemku, na ktorom drevina rastie, ak žiadateľ nie je jeho vlastníkom (správcom, nájomcom)

Stanovisko vlastníka /správcu /nájomcu:

.....

1/ Doklady podľa písmena B/ a C/ sa nevyžadujú, ak ide o žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny z dôvodu umiestnenia líniovej stavby, na ktorej účely možno pozemky vyvlastniť. K žiadosti sa pripojí výkres z projektovej dokumentácie stavby, ktorý obsahuje presný opis trasy líniovej stavby v mierke najmenej 1 : 50 000 alebo 1 : 10 000 s vyznačením lokality, kde drevina rastie.

D/ Špecifikácia dreveniny, ktorá sa má vyrúbať**Stromy** (v prípade nedostatku miesta uveďte špecifikáciu dreveniny na osobitnej prílohe)

Druh dreveniny	Počet	Obvod kmeňa vo výške 130 cm nad zemou	Zdravotný stav

Krovité porasty (v prípade nedostatku miesta uveďte špecifikáciu dreveniny na osobitnej prílohe)

Druh dreveniny	Plošná výmera krovitých porastov, zdravotný stav krov

E/ Odôvodnenie žiadosti

.....

.....

.....

.....

.....

F/ Správny poplatok uhradený (vyznačte X):

- prevodom z účtu v banke
- poštovým poukazom na účet obce
- v hotovosti do pokladnice obce
- na žiadateľa sa vzťahuje oslobodenie podľa § 4 alebo položky 160 zákona NR SR č. 145/1995 Z. z.

V dňa

_____ podpis žiadateľa (pečiatka)

vzor súhlasu na výrub drevín

Hlavička

Číslo:

ROZHODNUTIE

..... ako príslušný orgán štátnej správy v prvom stupni vo veciach ochrany prírody podľa § 2 písm. f) zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky a § 69 písm. d) a h) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, na základe žiadosti..... bytom (alebo so sídlom/miestom podnikania) (ďalej len "žiadateľ") zo dňa podľa § 47 ods. 3, § 48 ods. 1 a § 82 ods. 11 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) vydáva

s ú h l a s

žiadateľovi na výrub 1 ks lipy malolistej (*Tilia cordata*) s obvodom kmeňa 51 cm meraným vo výške 130 cm nad zemou, 2 ks jaseňa štíhleho (*Fraxinus excelsior*) s obvodmi kmeňov 58 a 60 cm meranými vo výške 130 cm nad zemou, liesky obyčajnej (*Corylus avellana*) s výmerou (priemet koruny na zem) 10,5 m² a porastu skalníka rozprestretého (*Cotoneaster horizontalis*) s výmerou 12,8 m², ktoré rastú na parcele č. 9266 b v k.ú. a

I. v súlade s § 82 ods. 12 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon") určuje bližšie podmienky vykonania výrubu zabezpečujúce ochranu prírody a krajiny:

napríklad:

1. výrub drevín sa uskutoční v čase vegetačného pokoja, v termíne do
2. pri výrube drevín žiadateľ zabezpečí, aby sa nepoškodili okolité dreviny,

II. v súlade s § 48 ods. 1 zákona ukladá náhradnú výsadbu:

žiadateľ

- a) uskutoční na svoje náklady v termíne do na parcele č. 9201 v k.ú., ktorá je vo vlastníctve náhradnú výsadbu v rozsahu 4 ks odrastených stromov druh lipa malolistá (*Tilia cordata*) alebo lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*) a 18 kríkov v zložení 6 ks borievka rozprestretá (*Juniperus horizontalis*) alebo borievka netatová (*Juniperus sabina*), 10 ks tavolník bumaldový (*Spiraea x bumalda*), 1 ks borievka čínska (*Juniperus chinensis*) a 1 ks zlatovka prostredná (*Forsythia x intermedia*),
- b) zabezpečí starostlivosť o náhradnú výsadbu po dobu 3 rokov odo dňa jej uskutočnenia; v prípade vyhynutia vysadeného rastlinného materiálu zrealizuje dosadbu,

c) *žiadateľ* doručí na konajúci správny orgán doklad o vykonaní náhradnej výsadby

a z a m i e t a ž i a d o s ť

v časti týkajúcej sa výrubu 2 ks borovice čiernej (*Pinus nigra*), ktoré rastú na parcele č. 9266 b v k.ú.

Z dôvodov uvedených v § 89 zákona môže konajúci správny orgán na návrh účastníka konania alebo z vlastného podnetu tento súhlas zmeniť alebo zrušiť.

Osobitné predpisy, ako aj ostatné ustanovenia zákona zostávajú vydaním tohto súhlasu nedotknuté.

Odôvodnenie:

Listom zo dňa požiadal *žiadateľ* o výrub 1 ks lipy malolistej, 2 ks jaseňa štíhleho, liesky obyčajnej s výmerou 10,5 m², porastu skalníka rozprestretého s výmerou 12,8 m² a 2 ks borovice čiernej, ktoré rastú na parcele č. 9266 b v k.ú. v jeho vlastníctve z dôvodu.....

..... uskutočnil dňa miestnu obhliadku pri ktorej zistil, že.....

Výrub 2 ks borovice čiernej sa zamietol, pretože

Náhradná výsadba sa vykoná podľa bodu II. písm. a) výrokovej časti tohto rozhodnutia na parcele vopred určenej obcou, pretože *žiadateľ* nemá priestor pre náhradnú výsadbu na svojom pozemku.

Vzhľadom na horeuvedené skutočnosti a na to, že výrub sa uskutoční v zastavanom území obce, rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie podľa § 53 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní do 15 dní od jeho doručenia na konajúci správny orgán.

podpis starostu
s uvedením jeho mena, priezviska, funkcie a odtlačok úradnej pečiatky

Rozhodnutie sa doručuje:

1. *meno, priezvisko a adresa (alebo názov, obchodné meno a sídlo/miesto podnikania) žiadateľa*

Na vedomie (*zaslať až po nadobudnutí právoplatnosti súhlasu*):

1. SIŽP - Inšpektorát životného prostredia, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny
2. ŠOP SR (*uviesť územne príslušný organizačný útvar*)

vzor súhlasu na výrub drevín

Hlavička

Číslo:

ROZHODNUTIE

..... ako príslušný orgán štátnej správy v prvom stupni vo veciach ochrany prírody podľa § 2 písm. f) zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky a § 69 písm. d) a h) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, na základe žiadosti, bytom (alebo so sídlom/miestom podnikania) (ďalej len "žiadateľ") zo dňa podľa § 47 ods. 3 a § 48 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) vydáva

s ú h l a s

žiadateľovi na výrub 1 ks lipy malolistej (*Tilia cordata*) s obvodom kmeňa 51 cm meraným vo výške 130 cm nad zemou, 2 ks jaseňa štíhleho (*Fraxinus excelsior*) s obvodom kmeňov 58 a 65 cm meranými vo výške 130 cm nad zemou a porastu skalníka rozprestretého (*Cotoneaster horizontalis*) s výmerou 12,8 m² a výškou do 100 cm, ktoré rastú na parcele č. 9266 b v k.ú. a

I. v súlade s § 82 ods. 12 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon") určuje bližšie podmienky vykonania výrubu zabezpečujúce ochranu prírody a krajiny:

napríklad:

1. výrub drevín sa uskutoční v čase vegetačného pokoja, v termíne do
2. pri výrube drevín žiadateľ zabezpečí, aby sa nepoškodili okolité dreviny,

II. v súlade s § 48 ods. 1 zákona ukladá finančnú náhradu

Druh	obvod, výmera	spol. hod.	priráž.	index	Suma upravená
a) <i>Tilia cordata</i>	51 cm	13.000,-	0,8	1,1	= 11.440,-
b) <i>Fraxinus excelsior</i>	58 cm	13.000,-	0,6		= 7.800,-
	65 cm	15.000,-	0,4		= 6.000,-
c) <i>Cotoneaster horizontalis</i>	12,8 m ²	3.000,-	0,8	0,9	= <u>2.160,-</u>
Spolu:					27.400 Sk

Finančnú náhradu vo výške uhradíte v termíne do
 odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia na príjmový účet
 obce č. : v (banke).

Z dôvodov uvedených v § 89 zákona môže konajúci správny orgán na návrh účastníka konania alebo z vlastného podnetu tento súhlas zmeniť alebo zrušiť.

Osobitné predpisy, ako aj ostatné ustanovenia zákona zostávajú vydaním tohto súhlasu nedotknuté.

Odôvodnenie:

Listom zo dňa požiadal *žadateľ* o výrub 1 ks lipy malolistej, 2 ks jaseňa štíhleho a porastu skalníka rozprestretého s výmerou 12,8 m², ktoré rastú na parcele č. 9266 b v k.ú. v jeho vlastníctve z dôvodu ich poškodenia.

..... uskutočnil dňa miestnu obhliadku, pri ktorej za účasti odborného pracovníka Štátnej ochrany prírody a krajiny SR zistil, že lipa malolistá je poškodená z 20 %, jaseň štíhly s obvodom 58 cm je poškodený v rozpätí 50 % a s obvodom 65 cm je poškodený na 70 %, skalník rozprestretý je poškodený v rozpätí 20%. Z uvedených dôvodov využil pri výpočte spoločenskej hodnoty drevín i prírážkový index.

Vzhľadom na horeuvedené skutočnosti a na to, že výrub sa uskutoční v zastavanom území obce, rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie podľa § 53 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní do 15 dní od jeho doručenia na konajúci správny orgán.

podpis starostu

s uvedením jeho mena, priezviska, funkcie a odtlačok úradnej pečiatky

Rozhodnutie sa doručuje:

1. *meno, priezvisko a adresa (alebo názov, obchodné meno a sídlo/miesto podnikania) žiadateľa*

Na vedomie (*zaslať až po nadobudnutí právoplatnosti súhlasu*):

1. SIŽP - Inšpektorát životného prostredia, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny
2. ŠOP SR (*uviesť územne príslušný organizačný útvar*)

Vysvetlivky ku vzorom súhlasu na výrub drevín.

1. Za povolený výrub drevín podľa § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon"), obec vo výroku rozhodnutia uvádza aj § 48 ods. 1 zákona, podľa ktorého v prvom rade ukladá žiadateľovi povinnosť uskutočniť primeranú náhradnú výsadbu drevín, v prípade, že nemôže uložiť náhradnú výsadbu uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny, ktorú vypočíta podľa § 36 a 37 vykonávacej vyhlášky. Uloženie nižšej finančnej náhrady ako je vypočítaná výška spoločenskej hodnoty dreviny treba v rozhodnutí zdôvodniť,
2. vo výroku súhlasu je potrebné uvádzať parametre drevín, o výrube ktorých sa rozhodovalo (aj tých, čo sa môžu vyrúbať, ako aj tých, výrub ktorých nebol povolený), aby bolo jasné, či obec bola oprávnená v zmysle zákona posudzovať možnosť ich výrubu; v prípade, že dreviny rastú na miestach uvedených v § 47 ods. 5, kedy nie sú rozhodné parametre drevín, je potrebné vo výroku súhlasu citovať aj "§ 47 ods. 5" a ďalej skonkretizovať miesto uvedené v tomto ustanovení (napr. že dreviny rastú v NP, v CHKO, vo verejnej zeleni) - opäť je potrebné tieto skutočnosti uviesť pri drevinách povolených vyrúbať, ako aj pri drevinách, výrub ktorých nebol povolený,
3. k stanoveniu bližších podmienok vykonávania činnosti - výrubu drevín oprávňuje obec § 82 ods. 12 zákona, preto je potrebné bližšie podmienky vykonávania výrubu uvádzať s citovaním ustanovenia § 82 ods. 12 zákona,
4. v prípade, že obec vydá súhlas na výrub len na určitý počet drevín z požadovaného počtu, je potrebné vo výroku uviesť, na výrub ktorých drevín a prečo súhlas nevydala,
5. termín uskutočnenia výrubu nie je potrebné limitovať určením roka, stačí uviesť obdobie roka (napr. do konca marca), prípadne vymenovať mesiace v roku, kedy je možné výrub uskutočniť (neuvedením presného dátumu sa obec vyvaruje situácii, že žiadateľ nestihne uskutočniť výrub "do konca marca 2003" a bude musieť žiadať o opätovné vydanie súhlasu, čo v prípade uvedenia termínu "do konca marca" nie je potrebné), to však neznamená, ak je na to dôvod, aby sa platnosť súhlasu nelimitovala napr. na dva roky,
6. v prípade, že dôvodom pre vydanie súhlasu na výrub drevín je realizácia stavebnej činnosti, odporúčame uskutočnenie výrubu podmieniť existenciou právoplatného stavebného povolenia,
7. uloženie náhradnej výsadby je potrebné viazať na konkrétne druhy drevín (pri realizácii náhradnej výsadby v obývaných častiach miest a obcí, hlavne pred detskými škôlkami, školami, zdravotnými zariadeniami atď. treba zohľadniť i vhodnosť navrhnutých drevín z pohľadu alergénosti), presne stanovené miesto (k.ú., parc. číslo) a určenie termínu, do ktorého musí byť náhradná výsadba zrealizovaná (napr. do kolaudácie stavby, do presne určeného termínu alebo napr. do 6 mesiacov od uskutočnenia výrubu, za predpokladu, že termín uskutočnenia výrubu bude žiadateľ povinný ohlásiť na obec), určenie termínu uskutočnenia náhradnej výsadby úzko súvisí s termínom uvedeným v odseku 5,
8. v prípade, že obec ukladá náhradnú výsadbu na pozemku, ktorého vlastníkom nie je žiadateľ, odporúčame ukladať žiadateľovi aj starostlivosť o vysadené dreviny (§ 48 ods. 1 zákona) v lehote stanovenej zákonom t.j. najviac na dobu 3 rokov, obec však nesmie opomenúť nutnosť vyžiadať si predchádzajúci súhlas vlastníka pozemku s výsadbou a starostlivosťou o vysadené dreviny v súlade § 48 ods. 2 zákona.

Príklady na výpočet spoločenskej hodnoty podľa § 36 a 37 vykonávacej vyhlášky

Príklad 1.

Treba vypočítať spoločenskú hodnotu **5 vyrúbaných stromov**, ktoré rástli v mestskom parku.

Vstupné údaje (druh dreveny, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou)

smrek obyčajný s obvodom kmeňa 210 cm

borovica hladká s obvodom kmeňa 98 cm

lipa veľkolistá s obvodom kmeňa 240 cm

dub červený s obvodom kmeňa 146 cm

topoľ biely s obvodom kmeňa 185 cm

Postup výpočtu spoločenskej hodnoty

1. Zistíme do ktorej skupiny patria vyrúbané dreveny (podľa prílohy č. 33 vykonávacej vyhlášky, časť A - zoznam dreven)
2. Na základe príslušnosti dreveny k určitej skupine a známeho obvodu kmeňa zistíme v prílohe č. 33 vykonávacej vyhlášky (časť B - spoločenská hodnota dreven) výšku základnej spoločenskej hodnoty, ktorá je vyjadrená v slovenských korunách. Menovite:

druh dreveny	počet dreven	skupina	obvod (cm)	základná spoločenská hodnota (SK)
smrek obyčajný	1	II.	210	57 000,-
borovica hladká	1	II.	98	30 000,-
lipa veľkolistá	1	III.	240	51 000,-
dub červený	1	III.	146	35 000,-
topoľ biely	1	III.	185	39 000,-
Spolu:				212 000,-

Vykonávacia vyhláška umožňuje vypočítanú spoločenskú hodnotu dreven znížiť alebo zvýšiť (na základe bližšej charakteristiky). Robí sa to s použitím príslušného prirážkového indexu podľa prílohy č. 35 vykonávacej vyhlášky.

Ktoré prirážkové indexy môžeme uplatniť v našom príklade ?

- Index pod písmenom e), čo sa rovná hodnote 1,1 (ide o dlhoveké dreveny), pretože dub červený a lipa veľkolistá sú dlhoveké dreveny (podľa prílohy č. 33 časť A vykonávacej vyhlášky, stĺpec C)
- Index pod písmenom h), čo sa rovná hodnote 1,4 (ak ide o dreveny v parkoch, . . .), pretože všetky dreveny rástli v mestskom parku

Výpočet spoločenskej hodnoty s použitím prirážkových indexov

Z uvedeného vyplýva, že pre dve dlhoveké drevinu sa v dôsledku použitia prirážkového indexu zmení spoločenská hodnota takto:

dub červený $35\,000 \times 1,1 = 38\,500,-$ SK
 lipa veľkolistá $51\,000 \times 1,1 = 56\,100,-$ SK

Po tejto úprave spoločenská hodnota 212 000,- Sk bude zvýšená na hodnotu 220 600,- Sk.

Zostáva už len použiť prirážkový index s hodnotou 1,4, ktorý sa uplatní na všetkých 5 vyrúbaných drevinách, pôvodne rastúcich v parku. Spoločenská hodnota bude potom nasledovná:

$$220\,600 \times 1,4 = 308\,840,- \text{SK}$$

Celý postup výpočtu spoločenskej hodnoty bude potom vyzerať takto:

druh drevinu	počet drevin	skupina	obvod (cm)	základná spoločenská hodnota (SK)	prirážkový index		výsledná spoločenská hodnota
					e	h	
smrek obyčajný	1	II.	210	57 000,-		1,4	79 800,-
borovica hladká	1	II.	98	30 000,-		1,4	42 000,-
lipa veľkolistá	1	III.	240	51 000,-	1,1	1,4	78 540,-
dub červený	1	III.	146	35 000,-	1,1	1,4	53 900,-
topoľ biely	1	III.	185	39 000,-		1,4	54 600,-
Spolu:				212 000,-			308 840,-

Záver: Spoločenská hodnota vyrúbaných stromov dosiahla výšku 308 840,- SK.

Príklad 2.

Treba vypočítať spoločenskú hodnotu **poškodenej drevinu**, t.j. drevena nebola vyrúbaná, bola "len" poškodená alebo iným spôsobom bola znížená jej fyziologická hodnota.

Vstupné údaje

druh drevinu: lipa veľkolistá
 obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou: 490 cm
 poškodenie: drevena bola poškodená v rozsahu 25%

Postup výpočtu spoločenskej hodnoty (t.j. škody, ktorá vznikla poškodením drevinu)

1. Najskôr zistíme základnú spoločenskú hodnotu pre celú drevinu, podľa už známeho postupu.

druh drevinu	počet drevin	skupina	obvod (cm)	základná spoločenská hodnota (SK)
lipa veľkolistá	1	III.	490	100 000,-

2. Na základe rozsahu poškodenia zistíme v prílohe č. 35 vykonávacej vyhlášky prirážkový index. Je ním index uvedený pod písmenom c) s hodnotou 0,8 (slabé poškodenie v rozpätí 11 - 25 %).

Spoločenská hodnota poškodenej dreveny sa vypočíta ako súčin základnej spoločenskej hodnoty vypočítanej pre predmetnú drevinu a **doplňku** prirážkového indexu 0,8 do základu 1,0, čo sa rovná hodnote **0,2**, pretože drevena bola "len" poškodená v rozsahu 25 % ($1,0 - 0,8 = 0,2$).

$$100\ 000 \times 0,2 = 20\ 000,-\text{SK}$$

Podľa konkrétneho prípadu je možné uplatniť aj ďalšie prirážkové indexy podľa prílohy č. 35 vykonávacej vyhlášky. V našom príklade z dôvodu zjednodušenia výpočtu už iné nepoužijeme.

Záver: Spoločenská hodnota poškodenej dreveny dosiahla výšku 20 000,- SK.

Príklad 3.

Treba vypočítať spoločenskú hodnotu vyrúbanej dreveny, ktorá však už pred výrubom bola z rôznych príčin poškodená alebo iným spôsobom bola znížená jej fyziologická hodnota.

Vstupné údaje

druh dreveny: dub letný

obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou: 400 cm

poškodenie: drevena bola poškodená v rozsahu 35 %

Postup výpočtu spoločenskej hodnoty

1. Najskôr zistíme základnú spoločenskú hodnotu pre celú drevinu, podľa už známeho postupu.

druh dreveny	počet drevin	skupina	obvod (cm)	základná spoločenská hodnota (SK)
dub letný	1	III.	400	76 000,-

2. Na základe rozsahu poškodenia zistíme v prílohe č. 35 vykonávacej vyhlášky prirážkový index. Je ním index uvedený pod písmenom b) s hodnotou 0,6 (stredné poškodenie v rozpätí 26 - 60 %).

Spoločenská hodnota pre vyrúbanú drevinu sa vypočíta ako súčin základnej spoločenskej hodnoty a prirážkového indexu podľa písmena b) s hodnotou 0,6.

$$76\ 000 \times 0,6 = 45\ 600,-\text{SK}$$

Podľa konkrétneho prípadu je možné uplatniť aj ďalšie prirážkové indexy podľa prílohy č. 35 vykonávacej vyhlášky. V našom prípade z dôvodu zjednodušenia výpočtu už iné nepoužijeme.

Záver: Spoločenská hodnota vyrúbanej dreveny, ktorá bola už pred výrubom poškodená alebo bola iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozsahu 35 %, dosiahla výšku 45 600,- SK.

- Obdobným spôsobom sa postupuje pri výpočte spoločenskej hodnoty krovitých porastov a lian.
- Ak pre výpočet spoločenskej hodnoty drevín nie je známy obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou, ale len obvod pňa ponechaného po výrube, potom sa postupuje podľa prílohy č. 34 vykonávacej vyhlášky. Obvod pňa sa podľa vzorca uvedeného v prílohe prepočíta na obvod, ktorý kmeň dosiahol vo výške 130 cm nad zemou.
- Ak sa pri výpočte spoločenskej hodnoty vzťahuje na posudzovanú drevinu viacero charakteristík, ktoré sú uvedené spoločne pod jedným indexom podľa prílohy č. 5 vykonávacej vyhlášky, prirážkový index tej istej hodnoty sa použije len jedenkrát.

Územná pôsobnosť a adresár Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Inšpektorátov životného prostredia, odborov inšpekcie ochrany prírody a krajiny

Územná pôsobnosť Inšpektorátov životného prostredia, odborov inšpekcie ochrany prírody a krajiny je určená v štatúte Slovenskej inšpekcie životného prostredia z 31. mája 2000 č.18/2000-min.

Inšpektorát ŽP, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny Bratislava s pôsobnosťou pre okresy:

Bánovce nad Bebravou, Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV, Bratislava V, Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Komárno, Levice, Malacky, Myjava, Nitra, Nové Mesto nad Váhom, Nové Zámky, Partizánske, Pezinok, Piešťany, Senec, Senica, Skalica, Šaľa, Topoľčany, Trenčín, Trnava, Zlaté Moravce.

Inšpektorát ŽP, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny Žilina s pôsobnosťou pre okresy:

Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Ilava, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Považská Bystrica, Púchov, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdošín, Žilina.

Inšpektorát ŽP, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny Banská Bystrica s pôsobnosťou pre okresy:

Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Brezno, Detva, Krupina, Lučenec, Poltár, Prievidza, Revúca, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen, Žarnovica, Žiar nad Hronom.

Inšpektorát ŽP, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny Košice s pôsobnosťou pre okresy:

Bardejov, Gelnica, Humenné, Kežmarok, Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Košice-okolie, Levoča, Medzilaborce, Michalovce, Poprad, Prešov, Rožňava, Sabinov, Snina, Sobrance, Spišská Nová Ves, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník, Trebišov, Vranov nad Topľou.

SIŽP - Inšpektorát ŽP, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny Bratislava,
Hanulova 5/D, P.O.BOX 45, 840 02 Bratislava, tel.: 02/654 29 420, 642 86 649

SIŽP - Inšpektorát ŽP, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny Žilina,
Legionárska 5, P.O.BOX 163, 012 05 Žilina, tel.: 041/562 46 75, 562 48 39

SIŽP - Inšpektorát ŽP, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny Banská Bystrica,
Strieborné námestie 2, P.O.BOX 143, 974 45 Banská Bystrica,
tel.: 048/412 50 65, 415 27 02

SIŽP - Inšpektorát ŽP, odbor inšpekcie ochrany prírody a krajiny Košice,
Rumanova 14, 040 01 Košice, tel.: 055/633 29 14, 632 48 40

Územná pôsobnosť a adresár organizačných útvarov Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky

Správa NP Malá Fatra so sídlom vo Varíne

Pôsobnosť na území NP Malá Fatra, jeho ochranného pásma a na území okresu Žilina.

Správa NP Nízke Tatry so sídlom v Banskej Bystrici

Pôsobnosť na území NP Nízke Tatry a jeho ochranného pásma.

Správa Pieninského NP so sídlom v Červenom Kláštore

Pôsobnosť na území Pieninského NP, jeho ochranného pásma a na území okresov Kežmarok a Stará Ľubovňa.

Správa NP Slovenský raj so sídlom v Spišskej Novej Vsi

Pôsobnosť na území NP Slovenský raj, jeho ochranného pásma a na území okresov Levoča a Spišská Nová Ves.

Správa Tatranského NP so sídlom v Tatranskej Štrbe

Pôsobnosť na území Tatranského NP, jeho ochranného pásma a na území okresov Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Poprad, Ružomberok a Tvrdošín.

Správa NP Poloniny so sídlom v Stakčíne (v súčasnosti Snina)

Pôsobnosť na území NP Poloniny, jeho ochranného pásma a na území okresu Snina.

Správa NP Muránska planina so sídlom v Revúcej

Pôsobnosť na území NP Muránska planina, jeho ochranného pásma a na území okresu Revúca a v okrese Brezno v katastri obce Telgárt.

Správa NP Slovenský kras so sídlom v Brzotíne

Pôsobnosť na území NP Slovenský kras, na území okresov Gelnica a Rožňava a v okrese Košice-okolie v katastroch obcí Baška, Bukovec, Buzica, Cestice, Čečejuvce, Debraď, Drienovec, Dvorníky-Včeláre, Hačava, Háj, Hodkovce, Host'ovce, Hýľov, Chorváty, Janík, Jasov, Komárovce, Malá Ida, Medzev, Mokrance, Moldava nad Bodvou, Nižný Lánec, Nováčany, Paňovce, Peder, Perín-Chym, Poproč, Rešica, Rudník, Šemša, Štós, Turňa nad Bodvou, Turnianska Nová Ves, Veľká Ida, Vyšný Medzev, Zádiel, Zlatá Idka a Žarnov.

Správa NP Veľká Fatra so sídlom vo Vrútkach

Pôsobnosť na území NP Veľká Fatra a na území okresov Martin a Turčianske Teplice.

Správa CHKO Strážovské vrchy so sídlom v Považskej Bystrici

Pôsobnosť na území CHKO Strážovské vrchy a na území okresov Bytča, Ilava, Považská Bystrica a Púchov.

Správa CHKO Poľana so sídlom vo Zvolene

Pôsobnosť na území CHKO Poľana a na území okresov Banská Bystrica, Brezno, mimo katastra obce Telgárt, Detva a Zvolen.

Správa CHKO Cerová vrchovina so sídlom v Rimavskej Sobote

Pôsobnosť na území CHKO Cerová vrchovina a na území okresov Lučenec, Poltár a Rimavská Sobota.

Správa CHKO Vihorlat so sídlom v Humennom (v súčasnosti Michalovce)

Pôsobnosť na území CHKO Vihorlat a na území okresu Sobrance.

Správa CHKO Malé Karpaty so sídlom v Trnave

Pôsobnosť na území CHKO Malé Karpaty a na území okresov Hlohovec, Pezinok, Piešťany a Trnava.

Správa CHKO Záhorie so sídlom v Malackách

Pôsobnosť na území CHKO Záhorie a na území okresov Malacky, Myjava, Senica a Skalica.

Správa CHKO Horná Orava so sídlom v Námestove

Pôsobnosť na území CHKO Horná Orava a na území okresu Námestovo.

Správa CHKO Ponitrie so sídlom v Nitre

Pôsobnosť na území CHKO Ponitrie a na území okresov Bánovce nad Bebravou, Levice, Nitra, Partizánske, Prievidza, Topoľčany a Zlaté Moravce.

Správa CHKO Kysuce so sídlom v Čadci

Pôsobnosť na území CHKO Kysuce a na území okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto.

Správa CHKO Biele Karpaty so sídlom v Nemšovej

Pôsobnosť na území CHKO Biele Karpaty a na území okresov Nové Mesto nad Váhom a Trenčín.

Správa CHKO Štiavnické vrchy so sídlom v Banskej Štiavnici

Pôsobnosť na území CHKO Štiavnické vrchy a na území okresov Krupina, Veľký Krτίš, Žarnovica a Žiar nad Hronom.

Správa CHKO Dunajské luhy so sídlom v Dunajskej Strede

Pôsobnosť na území CHKO Dunajské luhy a na území okresov Dunajská Streda, Galanta, Komárno, Nové Zámky, Senec a Šaľa.

Správa CHKO Latorica so sídlom v Trebišove

Pôsobnosť na území CHKO Latorica a na území okresov Michalovce a Trebišov.

Správa CHKO Východné Karpaty so sídlom v Humennom

Pôsobnosť na území CHKO Východné Karpaty a na území okresov Humenné a Medzilaborce.

RSOPK v Bratislave

Pôsobnosť mimo CHKO Malé Karpaty na území okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

RSOPK v Prešove

Pôsobnosť na území okresov Bardejov, Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Prešov, Sabinov, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou a v okrese Košice-okolie v katastroch obcí Bačkovík, Belža, Beniakovce, Bidovce, Blažice, Bočiar, Bohdanovce, Boljarov, Budimír, Bunetice, Čakanovce, Čaña, Čížatice, Družstevná pri Hornáde, Ďurdošík, Ďurkov, Geča, Gyňov, Haniska, Herľany, Hrašovík, Chrastné, Kalša, Kecerovce, Kecerovský Lipovec, Kechnec, Kokšov-Bakša, Košická Belá, Košická Polianka, Košické Oľšany, Košický Klečenov, Kráľovce, Kysak, Malá Lodina, Milhošť, Mudrovce, Nižná Hutka, Nižná Kamenica, Nižná Myšľa, Nižný Čaj, Nová Podhora, Nový Salaš, Obišovce, Oľšovany, Opátka, Opiná, Ploské, Rákoš, Rankovce, Rozhanovce, Ruskov, Sady nad Torysou, Seňa, Skároš, Slančík, Slanec, Slanská Huta, Slanské Nové Mesto, Sokol, Sokolany, Svinica, Trebejov, Trsfany, Trstené pri Hornáde, Vajkovce, Valalíky, Veľká Lodina, Vtáčkovce, Vyšná Hutka, Vyšná Kamenica, Vyšná Myšľa, Vyšný Čaj, Vyšný Klátov a Ždaňa.

ŠOP SR, REGIONÁLNA SPRÁVA OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY V BRATISLAVE

Hanulova 5/D, 844 40 Bratislava, tel.: 02/6436 9946

ŠOP SR, REGIONÁLNA SPRÁVA OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY V PREŠOVE

Hlavná 93, 080 01 Prešov, tel.: 051/773 2713

Pracovisko Košice, Tajovského 10, 040 01 Košice, tel.: 055/625 55 60

ŠOP SR, SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU MALÁ FATRA

Hrnčiarska 197, 013 03 Varín, tel.: 041/569 2311

ŠOP SR, SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU MURÁNSKA PLANINA

Janka Kráľa 12, 050 01 Revúca, tel.: 058/442 2061

ŠOP SR, SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU NÍZKE TATRY

Zelená 5, 974 01 Banská Bystrica, tel.: 048/413 0888, 413 0889

Pracovisko Liptovský Hrádok, SNP 311, 033 01 Liptovský Hrádok, tel.: 044/522 2875

Pracovisko Brezno, Nám. M. R. Štefánika 20/15, 977 01 Brezno, tel.: 048/6113143

ŠOP SR, SPRÁVA PIENINSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU

059 06 Červený Kláštor, tel.: 052/418 1071,-3

ŠOP SR, SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU POLONINY

Partizánska 1057, P.O.Box 47, 069 01 Snina, tel.: 057/768 5615

ŠOP SR, SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU SLOVENSKÝ RAJ

Letecká 3, 052 01 Spišská Nová Ves, tel.: 053/442 20 10

ŠOP SR, SPRÁVA TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU

Tatranská Štrba 75, P.O.Box 21, 059 41 Tatranská Štrba, tel.: 052/448 4217

Pracovisko Liptovský Mikuláš, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš, tel.: 044/552 4851

ŠOP SR, SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU SLOVENSKÝ KRAS

Biely kaštieľ 188, 049 51 Brzotín, tel.: 058/732 6815

ŠOP SR, SPRÁVA NP VEĽKÁ FATRA

Čachovský rad 7, 038 61 Vrútky, tel.: 043/4 284 503

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO BIELE KARPATY

Trenčianska 31, 914 41 Nemšová, tel.: 032/65 983 87

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO CEROVÁ VRCHOVINA

Železničná 31, 979 01 Rimavská Sobota, tel.: 047/563 4947

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO DUNAJSKÉ LUHY

Korzo Bélu Bartóka 789/3, 929 01 Dunajská Streda, tel.: 031/551 6229

Pracovisko Komárno, Thalyho 15, 945 01 Komárno, tel.: 035/770 1861**ŠOP SR, SPRÁVA CHKO HORNÁ ORAVA**

Bernolákova 408, 029 01 Námestovo, tel.: 043/5522466

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO KYSUCE

U Tomali 1511, 022 01 Čadca, tel./fax: 041/433 5606

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO LATORICA

M. R. Štefánika 206, 075 01 Trebišov, tel.: 056/668 3000

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO MALÉ KARPATY

Pažitná 84, 917 01 Trnava, tel./fax: 033/553 6615

Pracovisko Modra, Štúrova 115, 900 01 Modra, tel.: 033/647 4002**ŠOP SR, SPRÁVA CHKO POĽANA**

J. M. Hurbana 20, 960 01 Zvolen, tel.: 045/533 4834, 045/533 3657

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO PONITRIE

Samova 3, 949 01 Nitra, tel.: 037/651 5420

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO STRÁŽOVSKÉ VRCHY

Orlové 189, 017 01 Považská Bystrica, tel.: 042/432 2802

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO ŠTIAVNICKÉ VRCHY

Kammerhofska 2, 969 01 Banská Štiavnica, tel.: 045/691 1931

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO VIHORLAT

Fraňa Kráľa 1, 071 01 Michalovce, tel.: 056/688 2541, -43

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO VÝCHODNÉ KARPATY

Lipová 19, 066 01 Humenné, tel.: 057/775 3632

ŠOP SR, SPRÁVA CHKO ZÁHORIE

Vajanského 17, 901 01 Malacky, tel.: 034/772 2735

Zoznam použitej a inej odporúčanej literatúry pre problematiku ochrany drevín

- Aas, G., 1997:** Stromy, vreckový atlas. Slovart, Bratislava, 255s.
- Altmann, H., 1998:** Jedovaté rastliny a živočíchy okolo nás. SLOVO, s.r.o., 143 s.
- Banfi, E., Consolinová, F., 2001:** Stromy v záhradách, v parkoch a vo voľnej prírode. Ikar, Bratislava, 223s.
- Bartosiewicz, A., Siewniak, M., 1980:** Ošetrování okrasných dřevín. SZN, Praha, 244s.
- Bolliger, M., Erben, M., Grau, J., Heubl, G.R., 1999:** Kry. Ikar, Bratislava, 287s.
- Coombes, A.J., 1996:** Stromy. Osveta, Martin, 320s.
- Gregorová, B., 2000:** Řez dřevín ve městě a krajíně. Agentúra ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 103 s.
- Hieke, K., 1978:** Praktická dendrologie (1). SZN, Praha, 533s.
- Hieke, K., 1978:** Praktická dendrologie (2). SZN, Praha, 589s.
- Kremer, B. P., 1995:** Stromy. Ikar, Bratislava, 287s.
- Krištof, M., Urbanová, I., 2001:** Obce a ochrana dřevín, odbornο-methodická příručka. ŠOP SR, Banská Bystrica, 47 s.
- Machovec, J., 1982:** Sadovnická dendrologie. ZF-VŠZ Lednice na Moravě. SPN, Praha, 246s.
- Pagan, J., Randuška, D., 1987:** Atlas dřevín 1 (původné dřeviny). Obzor, Bratislava, 360s.
- Pagan, J., Randuška, D., 1988:** Atlas dřevín 2 (cudzokrajné dřeviny). Obzor, Bratislava, 408s.
- Supuka, J., a kol., 1995:** Ekológia urbanizovaného prostredia (skriptá). Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen, 204s.
- Větvička, V., Matoušová, V., 1992:** Stromy a kry. Příroda, Bratislava, 312s.
- Zlinska, J., 2001:** Příručka pre výsadbu dřevín v intraviláne miest a obcí s ohľadom na peľové alergény, In Krištof, M., Urbanová, I., Obce a ochrana dřevín, odbornο-methodická příručka. ŠOP SR, Banská Bystrica, s. 30-37.

OBCE A OCHRANA DREVÍN

Odborno-metodická příručka

© 2003